

Előfizetés:
Egész évre 16 K
Félévre .. 8 K
Negyedévre 4 K
Egy hónapra
1 K 40 f

TELEFON: Szerkesztőség .. 65-91
Kiadóhivatal és nyomda 65-92

A HIR

A szerkesztésért felelős: **BRAUN SÁNDOR** főszerkesztő
Megjelenik minden reggel 11 Kiadja A NAP Újságvállalat

Egy szám
2 Krajcár
(4 fillér)
Budapest és
a vidéken

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda:
VIII., RÖKK SZILÁRD-UTCA 9

I évfolyam

BUDAPEST, PÉNTEK, 1907 SZEPTEMBER 27

27. szám

A Hir 27-ik száma:

Kész a kiegyezés!

**KAUARODÁS
Zágrábban**

Lesz-e obstrukció?

Olasz betörés Fiuméba

Az olasz kultuszminiszter a betörő. Politikai kalózkodás. Láztás a magyarság ellen

Gotterhalte?!

A szegedi Erzsébet-szobor leleplezése

**Három vasuti
katasztrófa**

egy nap alatt. Sok sebesült

**AZ ANARKISTÁK
királynője**

Jön Budapestre?

Magyar pénz Kölnben

Egy magyar gimnázium igazgatója 100,000 koronát ajándékozott a kölni múzeumnak. Fűtül a magyar kulturára

**Montignoso grófnő
Signora Toselli**

**REND LESZ AZ
Operában**

Bíróság elé kerül a rosszhírű ágens. Krammer Teréz rágalmasági főnök fegyelmet kért maga ellen

Tifusz Debrecenben

**Lelepleztek egy
zsaroló-bandát**

Két halálos ítélet

A Kuria halálra ítélte a petrovai rablógyilkosokat

HÉT RIPORT

Bródy Sándor regénye

Távirat, telefon

Nevet a császár!

Tessék csak vidáman szüretelni az ardói hegyeken, tessék csak fogadkozni Szeghalom piacán, tessék akár egy kanál vízbe fojtani a junktimot — üzeni Wladimir Bécsből — nem tesz semmit. Minket efféle nem hoz ki a sodrunkból: ez a veleje a kiegyezési komédia legfrissebb bécsi méltatásának. Az osztrák kormány nemcsak béketűrő, de csodákat művelő is és merő édes-séggé varázsolja az ardói, meg a szeghalmi pirulákat.

Öreg ember szívesen hallgatja a jó tréfákat. Tudja ezt Beck, tudja ezt Aehrenthal s beszámolt már mindegyik a Burgban a legújabb viccekről. Nevetett a császár, kétszer is elmondotta egymásután, mit termel mostanság a magyar politika. A jó tréfa jutalmat érdemel s nem lehessék tudni, vajjon nem küld-e a nevető császár ajándékképpen az ardói hegyekre tiz kisebb méretű szobrot és Szeghalomra egy orosziant a schönbrunni parkból. Egy vidám félóra megérdemel ennyit.

A nemzeti ajándék előtt azonban egyelőre Beckéket küldi nyakunkra a nevető császár. Kedves Beck, — mondja felséges urunk — most már a siker biztos reményességével mehet Budapestre, nincs többé akadály. Ami volt, azt derék magyar minisztereim vidékre internálták: Ardón, meg Szeghalmon kaptak szállást az ellentállás lelencei. És Ardó is, Szeghalom is messze van Pesttől, hát még milyen messze Wientől!

De — megint nevet a császár — Ardó mégis a sikerültebb tréfa. Ezek a szüretelő magyarok, a latere miniszterem párthivei, sarokba szorítják a szeghalmi fogadkozást. Isteneknek való színjáték: Zichy Aladár negyvennyolcas porondon legyüri Kossuth Ferencet! Mert lám, magyar kereskedelmi miniszterem a messzi jövőben látja a Messiás eljövételét, de Zichy emberei határidőüzleteket nem kötnek, ők már holnapra követelik, hogy Ausztria fogadjon bójtöt és többé sohse éljen magyar zsiron. Kész is már az üzenetük, amit a függetlenségieknek küldenek, ha lenyelik a kiegyezést és a kvótát junktimos körítésével.

Igy nézik, így látják Bécsben a magyar politikát. Igazuk van-e, tévednek-e: jobb, ha nem döntünk ebben, olyan szomorú a valóság. De érthető, hogy Beck nem fél az október harmadikától és igen szívesen jön Budapestre. Hallotta császárat kacagni s ez elegendő erőt, elegendő bátorságot adna akkor is neki, ha valaha is félt volna a magyarokkal való egyezkedés lebonyolításától. Ami azonban a Duna-Tisza közt a legutóbb végbement, az egyenesen új kedvre lendíti,

megjött az étvágya és úgy érzi, akár egy tucát ilyen kiegyezési harcot is fölfalnak cakompakkostul, katonáival, ágyuival, ütegeivel, félhivatalos kommunikéivel és ardói kurucaival.

Hogy is ne? A nagy kormánypárt, a rengeteg függetlenségi tábor, — néhány igazi negyvennyolcas kivételével — ma-holnap fogadalmi esküt tesz az 1867:XII. szentségére. Ami a magyar önállóság iránt való hit, vágyakozás és eltökélés a lelkek rejtekén lappang, azt vasárnapi munkaszünet idején Szeghalomra küldi és a törvényhozás palotájába nem hoz belőle vissza egy szemernyit sem. Több se kell a néppártnak. Ő meg a dualizmust hagyja cserben úgy félig-meddig s az ardói szüreten megesküszik, hogy az önállóságot most ő fogja őrizni: mindezt nem az önállóság kedvéért, csupán azért, hogy borsot törjön a függetlenségi többség orra alá. Nemde, kedves társasjáték?

Hát ezen mulat a császár. És pompás kedvben üzeni Beck, hogy ők ezuttal komoly szándékkal jönnek Pestre, alá akarják írni végleg a kiegyezés aktáit. Ez az utolsó terminus. Nem is lehet többé kétséges, hogy mit rejt az október harmadika. Kegyetlenül szomorú bizonyosság immáron, amit eddig is sejtettünk. De ha volt még bizva biza-kodó, aki hirtelen csodát várt, aki remélte, hogy Wekerle a magyar álláspont támogatójává szegődik, bevonhatja most már az optimizmus vitorláit. A nagy ágyut Szeghalmon sütötték el, — éppen Kossuth Lajos szobra előtt! És az ardói hegyekből durrogatott vissza a néppárt, hogy lássa Bécs: ők az igaziak, velük kell törődnie, az ő erejüket dukál számba vennie. A császár pedig vidám kedvre derült és nevetett. Hát még hogy fog kacagni október harmadika után?!

Mellékesnél is mellékesebb, hogy ezt a kacagást az ország végső romlásának keserves siráma kíséri. Erőnket, gazdasági energiánkat viszi majd podgyászában császári urának Beck. Lesz is diadalmi tor a Burgban! Érzik, tudják, hogy van okuk az örvendezésre, csinálódik számukra az összmonarchia, ha nem is államjogi kereteivel, de legalább azzal, hogy a kizsartolt magyar tartomány zsirján hizlalják a széthulló osztrák hatalmat. Mindegy: még ha Wekelével társul Beck, akkor se illeszthet be bennünket az osztrák centrális hóbortjába. Talpra állunk még mi, amint ezt már megtettük egynéhányszor. Vajjon akkor nevet-e majd a császár?!

Lekaszálták már a rétet...

Ez annyit jelent, hogy megvan a kiegyezés és hogy nem hagytak rajtunk virágot Egyebet se

Alig egy hét választ el bennünket október harmadikától, amikor Beck Vladimír báró osztrák miniszterelnök Budapestre érkezik és folytatja a kiegyezési tárgyalásokat. Vagyis nem folytatja, hanem — bizonyos — befejezi s október hatodikára már újabb gyásnapot ültetünk, mert az osztrák mindent el fog vinni tőlünk. Wekerle már Pestre is jött Klopodiáról s itthon valamiféle tevékenységet inszenál. Olyat, amelynek félhivatalosan azt a címet adják, hogy a kiegyezés létre-nem-jöttének esetére való s az a célja, hogy erre az eshetőségre valamely kibontakozási módot találjon. Ez azonban csak szemfényvesztés. Erre az eshetőségre fölösleges számítani Wekerlének, mert a kiegyezés készen van. Beavatott forrásból *A Hír* erre vonatkozólag a következő érdekes információt kapja:

— Csodálatos, hogy a nagyközönség csak egy pillanatra is felült annak a Hiób-hírnek, hogy a kiegyezés megkötése nem sikerült, hogy áthidalhatatlan differenciák vannak a két kormány között, hogy Wekerle nem hajlandó Becknek bizonyos tulköveteléseit teljesíteni, hogy most Becken a sor, neki kell engedményeket tenni. Mindez nem így van és nem is lehet így. Képzeljék el a helyzetet, hogy a kitűzött határidő előtt két héttel *csakugyan* nem tud megalkudni a két kormány. Micsoda sürgős, sietős kapkodás, Pestről—Bécsbe, Bécsből—Pestre való utazgatás következik akkor! Milyen eleven élet a politikai pártok keretében, mennyi kapacitálás, jobbra-balra beszéd és egyebek! Mindebből most semmi sincsen. Mindakét kormány nyugodtan ül, az egyik itthon, a másik Bécsben s úgy tesz, mintha tenne valamit, de semmit sem csinál, hanem várja a határidőt, a végső terminust, amikor aláírhatja a kiegyezést; hirtelen, váratlan, a nélkül, hogy előre elkészített haragos közvéleménnyel kellene szemben lennie. Akit aggaszt a mai helyzet: nyugodjon meg. Van kiegyezés. Egészen más kérdés az, hogy *milyen ez a meglévő kiegyezés?*

Ehhez csak azt kell hozzáfűzni, hogy a kiegyezés nem jó, sőt rossz. Kiderül ez abból a sok *követelményből*, amit a Wekerle-kormány mint fölvetett, de meg nem kapottat boesátott a nyilvánosság elé. Minden, amit a kiegyezéssel kapcsolatban el tudott intézni Wekerle, a *fogyasztási adók* különválasztása, ami azonban csak az államkasszára jövedelmező, a fogyasztó közönségnek, tehát elsősorban a szegény néprétegeknek, még nagyobb terheket dob a nyakába. A többi: önálló bank, annabergi csatlakozás, készfizetések fölvétele, diplomáciai engedmények — mind, mind odavannak.

A függetlenségi pártkörből. Kossuth Ferenc és Apponyi Albert gróf miniszterek ma este megjelentek a függetlenségi és 48-as pártkörben s a párttagokkal élénk eszmecsere folytattak. A kiegyezéssel összefüggő kérdésekről azonban egyik miniszter sem beszélt, általában tartózkodnak mindennemű nyilatkozattételtől, bár a párt tagjai tájékoztatást óhajtanának nyerni különösen a bank és a kvóta dolgáról. Fenjárt a klubban Justh Gyula képviselőházi elnök is, ki a nyári szünet óta most jelent meg először a pártkörben. A miniszterek este kilenc órakor távoztak.

Olasz betörés Fiuméba

A HIR pattantja ki a titkot

Fiumében évenként megjelenik Olaszország közoktatásiügyi minisztere és meglátogatja a községi iskolákat. A nagy-olasz irredentizmust ápolja. Meddig türi ezt Magyarország?

Mit szól ehhez Apponyi?

Az oláh belügyminisztert, ki Erdély elrománosodott vidékein járt s politikai bravó módjára hamis utlevelekkel jött országunkba, rajtacsipették, de a port még nem verték el rajta. Hátra van a parlament tiltakozása, melynek erőfeszítésnek kell lenni, hiszen a nemzet nem tűrheti, hogy Románia egyik minisztere magyar földön szűrje össze a levét az árulókkal, a bitang agitátorokkal. Most derül ki, hogy nemcsak oláh miniszterek jönnek hozzánk időnkint, hanem *Olaszország* kultuszminisztere is ráfekszik minden évben Fiuméra s az ottani községi iskolákban látogatásokat tesz. Egyfelől a román, másfelől az olasz tör Magyarországra. Kormányzatunk pedig tehetetlen, meg se mozdul, hogy az illetéktelen és meg nem engedett beavatkozásokat meggátolja, vagy legalább visszautasítsa. Legalább diplomáciai uton kellene tiltakozni a betörések ellen, de — sajnos — ezt is elmulasztják. Bűnös gondatlanság ez, előbbutóbb meg fogja magát bosszulni.

Az olasz közoktatási miniszter magyarországi látogatásáról megdöbbenő, szenzációs adatokat közölnek *A Hír*-rel *Fiuméből*. Olasz államférfiak rendszeresen átrándulnak az Adrián Fiuméba s ott egész nyíltan dolgoznak a nagy olasz irredentizmus mellett — a magyar államegység s a magyar király ellen! És nemhogy megakadályoznák őket e veszedelmes munkában, hanem hivatalosan fogadják és kalauzolják irredentista utjukban.

Báró Bánffy Dezső miniszterelnöki demissziója óta, tehát 1899-től kezdve *az olasz közoktatásiügyi miniszter* — így szól hiteles értesülésünk — *csaknem minden évben ellátogat Fiuméba s ott sorba látogatja a községi iskolákat, examinálja a tanulókat és valóságos utasításokkal látja el a tanárokat.* Dicsér és buzdít, vagy magas elégedettségének ad kifejezést, a szerint, amint meg van elégedve az eredménnyel, vagy nem tesz neki a tanítás szelleme. Ez utóbbi nem szokott előfordulni, a fiumei községi iskolák tanítóit a nagy-olasz nemzeti egység szelleme lengi át, úgy tanítanak, hogy a fiumei gyerekek töviről-hegyire ismerje Olaszország földrajzi, történelmi és politikai viszonyait, viszont Magyarországról halvány sejtelmek se legyenek.

Az olasz kultuszminisztert a „tanfelügyelői” látogatások alkalmával a községi iskolaszék és *Vio* polgármester fogadja hivatalosan s vizsik iskoláról-iskolára Fiume összes nem állami tanintézetiben.

E miniszteri látogatások, melyek még csak nem is automobilos-kéjutazások eime alatt esnek meg, hanem egész nyilvánosan ismétlődnek a magyar Fiumében, nem titkolja ott senki. Sőt a fiumei olasz nyelvű lapok minden egyes alkalommal szinte kérkedve, feltűnő helyen és feltűnő betűkkel referálnak róluk, kiszinezik, kommentálják s mint Fiuménak, a „libera citta italiana”-nak nagy-olasz volta bizonyosságait hirdetik hasábjaikon.

A fiumei új generáció tehát már az elemi iskolában szívja magába a nagy-olasz irredentizmust, melynek jelszava, hogy *az egész Adriatenger kizárólag olasz legyen*, e tenger mindkét partja, tehát a keleti is, a *magyar és osztrák partvidék, olasz dominium* s mai birtokosaik csak bitorlók és zsarnokok, az olasz faj elnyomói, kikkel „*már közel van a végelszámolás órája*” s akiket mind a „*Quarneróba fognak fojtani*”, mihelyt megkondul az az óra. Az iskolákban *olasz a tanítás nyelve*, irredentista agitátorok a tanítók, olaszok a faliképek is, olasz az imádságuk s olasz a

nemzeti himnuszuk. És évenként az olasz király képviselője megjelenik őket examinálni, dicsérni s buzdítani, *magyar kultuszminisztert* *ők iskolafalaik közt egész életükben sem látnak.*

E gaz, hazaellenes ifjusági nevelésnek senki utját nem állja. Az egész városi magisztrátus maga is nyílt irredenta-agitátor, a kormányzó pedig csak bankettekre jelenik meg Fiumében. Nemcsak *Nákó Sándor* gróf, de megelőző összes mágnás-elődjai is!

Főnek a fejek Zágrábban

Nem tudják mit csináljanak a horvátok. Igaz, hogy a szerbek sincsenek egészen tisztában magukkal

— *A HIR tudósítójának telefonjelentése.* —

Zágráb, szeptember 26.

Október tizedikén ül össze a magyar parlament s Zágrábban már eleven politikai élet zajlik. Csak egy kicsit bizonytalan és határozatlan mindaz, amit a kitűnő horvát államférfiak eslekesznek. Mert nagy probléma előtt állanak, feljöjjenek-e Budapestre vagy otthon maradjanak? Folytassák-e az obstrukciót vagy leszereljenek? A horvát helyzetben tudniillik az a nevezetes, hogy a drávamanti nemzeti küzdelem delelőpontján túl jutott, és senkit sem érdekel már. A magyar kormányt sem tulságosan, s ami a legnagyobb bajuk a horvát vezetőknek, a horvát népet sem. Kevés tehát a remény arra, hogy a horvátok az eddigieken felül újabb engedményeket tudnának kivívni.

Mindamellet a horvát koalíció vezetői nagy tanácsot ültek a Budapestre-jövés vitás kérdésében és hosszas tárgyalás után csak azt határozhatták, hogy ha *Rakodezay* bán a horvát tartománygyűlést is összehívja október tizedikére, akkor otthon maradnak, nehogy Zágrábban érje baj őket s ha lehet, a nemzetiségi képviselőkkel huzatják ki az időt mindaddig, amíg ők személyesen meg nem örvendeztetetik a magyar országgyűlést. Ha *Rakodezay* lemond terveiről, a horvát tartománygyűlés összehívásáról, akkor a horvát képviselők október tizedikén Budapesten lesznek s *folytatják obstrukciójukat.*

Ujabb fordulat a horvát helyzetben az, hogy a szerbek, akik tudvalevőleg kiléptek a horvát-szerb koalícióból, ismét meginogtak s már teljeséggel elállottak attól a tervüktől, hogy a függetlenségi pártba belépjenek. Sőt ellenkezőleg: nem tudják, ne menjenek-e vissza előbbi szövetségeseikhez, mert amivel *Rakodezay* kecsgettette őket, mindabból keveset vagy semmit sem kaptak. A szerbek állásfoglalása azonban függ attól: vajjon Supilóék mégis el tudnak-e érni valamelyes eredményt *Rakodezay*val szemben.

A néppárt nem nyugszik! Az ardói szőlő rejtelmek után — az ardói szőlőben konspirált kicsit a néppárt — most újabb hűtlenségen kaphatja a függetlenségi párt koalíciós házastársát. *A Hír* megírta már a néppárt állandó mozgolódásait s most Sopronmegyéből jelentheti, hogy ott falvakat, városokat elárasztanak néppárti *bizalmas* írócskákkal, amelyekből kiderül, hogy a néppárt

a maga reorganizálásán dolgozik, a törvényhatósági választásokat óhajtja előkészíteni ott, ahol a függetlenségi párté a terület. Negyvennyolcas körökben ez a különös politikai becsület erős felháborodást keltett a valószínű, hogy a néppárt még a parlament megnyitása előtt nyilvánosan is leckét kap a függetlenségiciktől arról, hogy a politikai szövetséget *tiszteletes alapon* miként kell értelmezni.

A hús uzsorásai

Sáborszkyék szennyest-ládája,
a vásárpénztár-társaság
az idén kimulik

Nem halunk éhen!

A város megcsinálta a vásárpénztárt, hogy olcsóbbá tegye az élelmezést. A kitűnő terv beütközött. Senki a világon olyan olcsón nem él, mint Sáborszkyék, a vásárpénztár főrekszvényesei és igazgatói, éppen csak a főváros nyomorult lakossága fizetett egy vagyont azért a keservesen rossz husdarabért, amit Sáborszkyék Budapest élelmezésére szántak. A vásárpénztári koncesszió lejárt s a főváros közgyűlése elhatározta, hogy az új pénztárt nem bizza üzérekre hanem az érdekelt iparosok, a mészárosok és hentesek bevonásával új intézetet alapít.

Négy millió koronára tervezték az alapítókét s ahogy a jegyzés megindult, Sáborszkyék és barátaiik mindent elkövettek, hogy az akció kudarcra el ne maradjon. Félmillió híjján mégis összekerült a szükséges summa, de ezt a félmilliót már sehogy sem tudta felhajtani az új vásárpénztárt előkészítő bizottság. Sáborszkyék öröme mégis korai. A bizottság arra a helyes gondolatra jött, hogy a pénztárt mégis megcsinálja. Csak két millió lesz az alapítóké s egyelőre csak a marhavágóhidat veszi át, a sorús-üzletet még nem, de az bizonyos, hogy a hivatásának jobban meg fog felelni, mint az elődje.

Pénteken a pénzügyi bizottság veszi tárgyalás alá a bizottság új tervét, *hétfőn* pedig rendkívüli közgyűlésen a törvényhatóság plénuma. Az ügy már sürgős, október első felében el kell dölnie, mert december végével Sáborszkyéknek ki kell vonulniuk a finom és kényelmes dominiumból, akármennyire fáj is nekik és érdektársaiknak.

Követeljük a nemzeti bankot! Bars vármegye ma tartotta közgyűlését Kazy János főispán elnöke alatt. A közgyűlés *Belesák* László lévai királyi közjegyző indítványára kimondta, hogy sürgősen felir az országgyűléshez az *önálló magyar jegybank érdekében*. Követeli, hogy a jelenlegi közös jegybank szabadalmának meghosszabbítását feltétlenül *utasítsa el a kormány*. Bars vármegye közönsége ezzel a hazafias elhatározásával belépett azoknak a sorába, akik az ország gazdasági függetlenségét már a most folyó kiegyezési tárgyalások során akarják kiküzdeni. Ebből az óhajból most már nem lesz valóság: továbbra is nyögni fogunk a kiegyezés és a vele járó többi hatvanhetes csapások súlya alatt. Nyilvánvaló, hogy a nemzeti jegybank kérdését Wekerle már — elintézte, az ország pénzügyi, gazdasági életét továbbra is az idegen érdekeket szolgáló *közös jegybank* fogja irányítani. Egészen bizonyos már, hogy az *Osztrák-Magyar Bank* szabadalmát a Wekerle-kormány a legnagyobb készséggel meghosszabbítja. Nem elég, hogy a kiegyezési kérdésekben rutul megrovidították az országot, most még a gazdasági függetlenség legparányibb lehetőségét is elvonják tőlünk.

A budapesti első kerületi függetlenségi és 48-as kör tegnap tartott választmányi ülésében elhatározta, hogy felszólítja a főváros és a vidék polgárságát, hogy az önálló nemzeti bank felállítására erélyesen nyilvánítsa akaratát. A mozgalmat kiterjesztik a törvényhatóságokra is.

Elfojtották a hóhérnótát!

A szegedi Erzsébet-szobor leleplezésén nem hangzik a Gotterhalte. A katonaság sem vonul ki. Visszaverték a bécsi armányt. Haragszik József főherceg. Majd megbékül! És ha nem békül?...

Éjszakai fordulat: — mégis lesz!

Vasárnap le hull a lepel Szegeden megdicsőült királynéknak szobráról. Az országnak egygyel több Erzsébet-szobra lesz, amelyhez elzarándokolhat, ha szomorúsággal, keserűséggel telik meg a magyar szíve. Az ünnepélyen *ő felségét József főherceg képviseli*, ott lesz a kormány, a törvényhozás és az egész Tiszavidék. Ezen a magasztos ünnepségen is ott kísértett a Gotterhalte árnya, azé a nótác, amelynek átkes hangjaiba fult vértanúink utolsó sóhaja, míg Erzsébet királyné meg történ könnyezett a bécsi Burgban... A hóhérnóta nem zendül fel Erzsébet szobrának leleplezésén. A szegedi rendező-bizottság becsületesen, keményen elhárította ezt a gyalázatot, a katonaságot nem hívták meg és ezzel a bécsi körök minden törekvése hajótörést szenvedett. Szegedi tudósítónk a vasárnapi szoborleleplezés és a Gotterhalte-ügy következő érdekes részleteit jelenti:

A polgárok ünnepe

A szegedi Erzsébet-szobor rendező-bizottsága igen ügyes megoldást talált annak elkerülésére, hogy a szobor leleplezésének mély ünnepélyességét ne zavarja meg a császári himnusz. A polgárok kizárólagos ünnepének tették meg a leleplezést és nem hívták meg a katonaságot. A szobor-bizottság nem is gondolt arra, hogy a király képviseltni fogja magát, amikor *József* főherceg következő sürgönye érkezett *Lázár György* polgármesterhez:

Polgármester, Szeged.

Vasárnap, Erzsébet-szobor leleplezésén *ő felsége* képviselőjében résztveszek. Kérem a programot beterjeszteni. József főherceg.

A sürgönyt *Tapolcsányból* adatta fel a főherceg, ahová a mármarosai körvadászatról érkezett. József főherceg utiterve a következő: Vasárnap reggel érkezik Budapestre s szalonkocsiját a pályaudvaron azonnal átkapcsolják a szegedi vonatához.

Bécs felől jön a zivatar!...

Az ünnepély részletes programját *Gyuricza* Sándor, a bizottság elnöke terjesztette a főherceg elé. Az eredeti programban *Móra* Istvánnak egy költeménye is szerepelt, amelyhez *König* Péter szegedi zeneakadémiai igazgató irt zenét. A versnek ez volt a refrénje:

BÉCS FELŐL JÖN A ZIVATAR A MAGYAR HATÁRRA.

József főherceg titkára, *Schramm* Antal utján közölte a bizottsággal, hogy töröljék a műsorból *Móra* versét. Ez meg is történt.

Kísért a hóhérnóta

József főherceg ragaszkodott ahhoz, hogy a Szegeden állomásozó katonaságot is meghívják az ünnepélyre. A bizottság vezetői azonban megértették a főherceggel, hogy így a *Gotterhalte* és ezzel az *egyetlen botrány kikerülhetetlen volna*. A szobor leleplezésére így csak azokat a katonatiszteket hívták meg, akik éppen tagjai a szegedi Képzőművészeti Egyesületnek. József főhercegre rossz hatással volt a katonaság távolmaradása, kedvét vesztette és nem is fog beszédet mondani a szobornál, mint ahogy tervbe volt véve. Nem baj. Kiheverjük ezt a csapást is, mint annyi mást. Hogy a tiszt urak mégis megvigasztalódjanak, József főherceg a szoborleleplezés után szükkörű

ebédet ad, amelyen huszonöt urat lát vendégül; *négy városi méltóságot és huszonegy halonát*. Az ebéd rövid ideig fog tartani, mert József főherceg három óra huszonegy perckor már visszautazik *Tapolcsányba*.

Lázár György szegedi polgármester ma Budapestre járt és hosszabb ideig tárgyalt *Wekerle* Sándor miniszterelnökkel. Bizonyára a Gotterhalte ügyében.

A gyönyörű ünnep zavartalanul fog lefolyni. Az ünneplők áhitatát nem fogja megzavarni a hóhérnóta. Az imára kulesolt kezek nem szorulnak ökölbe.

Wekerle és a Gotterhalte

A Magyar Távirati Iroda éjszaka a következő félhivatalos kommunikét teszi közzé:

Lázár polgármester ma *Wekerle* Sándor miniszterelnöktől azt az értesítést kapta, hogy az Erzsébet-szobor leleplezésén a kormányt *Andrássy* gróf, *Apponyi* gróf, *Zichy* gróf és *Günther* miniszterek fogják képviselni. A miniszterelnök nagy elfoglaltsága miatt nem vehet részt az ünnepélyen. *Az ünnepélyre a katonaságot is meghívják*. A miniszterek József főherceggel együtt érkeznek Szegedre.

Tehát a kormányparancsossal lefujták a tisztán *polgári* ünnepélyt, amelyet a meghívók tüntetve hangsúlyoznak, mégis ott lesz a katonaság és mégis ökölbe szorulnak az imára kulesolt kezek a hóhérnóta vérlázító hangjainál. Semmi kifogásunk nem lenne az ellen, hogy a katonaság résztvesz a boldogult királyné szobrának leleplezésén, ha ezzel nem járna együtt mindenkoron a fekete-sárga korbács suhogása, amely már annyi véres barázdát vágott a nemzet testén. Igen, együtt kellene ünnepelni a polgárságnak és katonaságnak a *magyar imádság* hangjainál, de mert ez a mai sirni való állapotok közt lehetetlen, inkább maradjanak el mindig a katonák, hogy ez a súlyos és esunya öszszütközés elkerültessek. Ezért is hirdették a meghívón *polgári ünnepélynek* a szoborleleplezést és ezért akarta a szoborbizottság kikerülni a botrányt. *Wekerle* tanította ki a nála járt *Lázár György* polgármestert, a miniszterelnök lelken szárad a szépen előkészített harmónia megzavarása, ha kivonul a katonaság és a hóhérnótát bömbölik a dobok és a cintányérok...

Pranger és a pénz

— Makáma —

A közös osztrák-magyar bankban — több igen előkelő rang van. — E finom rangok egyikében — ül a jó Pranger bácsi épen; — ő a titkár — aki sok szép pénzügyet vitt már — magyar és osztrák részre — közmeglekedésre. — Nemrég kintjárt ő a pénzpiacon — és nagyon elbámult azon — hogy mily kevés pénzt árulnak ott — s így szól: ez furcsa állapot. — Ugyis nagy veszély a két hazára — hogy a pénznek most nagy az ára — de ha még a pénzkofák — oly ostobák — s nem hoznak egy-két véka pénzt, szavamra, — akkor kerülünk még csak bajba! — Ezért — mint pénzevért — engem illet a feladat — hogy a vadat — a pénzt: piacra kergessem föl — százféle rejtekhelyről. — S már van is egy eszmém nekem: — e célból pénteken — pont pénteken, s nem szombaton és nem csütörtökön — odadörögöm — a publikumnak — melynek kebelében a pénz szunnyad — hogy a pénzpiacra eljöhöt — és pénzt adhat-vehet — ha lehet. — És én megteszem — szivesen — hogy ezután — a pénznek piacán — míg a pénzvizony ily beteg — hely pénzt nem szedetek. — S ha még ettől sem nő a közvagyon — hát, hát sajnálom nagyon.

Toselliné Montignoso grófnő

Trónról a hangversenydobogóra

De azért főhercegnő marad Az apanázsát is megkapja

Toselli körutra megy vele A király imája

A melódia bohózat-befejezést kapott. Montignoso grófnő, akinek trónöröksné korából való szerepét lélekzetviisszafojtva leste a világ, férjhez ment. Ezzel azonban újabb izgató és érdekes bonyodalmak kezdődnek. Mi lesz a sorsa ezentúl a Toselli-párnak, mi lesz Toselliné hercegnő leányával, a kis Monicával és mi lesz a királyi meg nagyhercegi udvarokkal, amelyeket így megsufolt.

A legkedvesebb valamennyi szereplő közül a király és volt férj. Megbocsát és imádkozik. A derék vallásos ur követi a Megváltó példáját: Megbocsát a vétke Lujzának, mert sokat szeretett.

A Hír tudósítói különben telefonon és táviratilag ezt jelentik:

Signora Toselli

Páris, szeptember 26.

Toselliék Londonból jövet ma ideérkeztek és a Grand Hotelbe szálltak. Csak néhány óráig tartózkodtak Párisban, mert aztán rögtön folytatták az utjukat Svájcban át Firenze felé.

Hangverseny-körutra

Ez a rövid idő azonban elég volt, hogy Toselliékkel élelmes vállalkozók a legfuresább ajánlatokkal rohanják meg. Tosellinek van néhány művészbárátja, akiknek a révén előbb két könyvkiadó jelentkezett a grófnőnél. Az egyik kétszáz ezer frankot ígért, ha a grófnő kiadja nála az emlékiratait. Toselliné nem tagadta meg a kérését, csak ennyit felelt:

— Nem vagyok én író, nem volna az érdekes, amit én írnék... De még majd beszélünk a dolgról.

A másik könyvkiadó már tudta ezt a választ és ugyanez kétszáz ezer frankot ígért, ha a grófnő elmondja az élettörténetét valami jónévű írónak és megengedi, hogy a saját neve alatt jelenjék meg a könyv.

Két amerikai impresszárió pedig Tosellinek tett ajánlatokat, hogy menjen velük hangversenykörutra. Ugy látszik, hogy ezeknek a fáradsága nem volt hiábavaló, mert a grófnő egy ismerősének, aki megkérdezte, miből fognak élni, ha a szász udvar megvonja tőlük az évjáradékot, ezt felelte:

— El vagyok erre készülve, de nem törődöm vele. Ha a szász udvar meg is foszt apanázsomtól, férjem meg fogja keresni hangversenyeken, ami megélhetésünkhöz szükséges.

Főhercegnő marad!

Berlin, szeptember 26.

Montignoso grófnő tegnap Londonban az anyakönyvvezető előtt igen helyesen és joggal így mondta be a nevét: Mária Antoinette Lujza, Montignoso grófnő, osztrák főhercegnő. Montignoso grófnő, vagyis Toselliné ugyanis még most is tagja az osztrák császári háznak, nem mint fivére, Wölfling Lipót, aki megszünt főhercegnői rangját. Az a házasság, amelyet tegnap kötött a grófnő, sem Ausztriában, sem Németországban nem érvényes. Ausztriában azért nem, mert az egykori szász trónörökös nő katolikus volt, amikor Frigyes Ágost trónörökös neje lett, az osztrák polgári törvénykönyv értelmében pedig, ha el is váltak a házastársak, egyik a másik életében nem köthet új házasságot. A német birodalomban elvált katolikus házastársak érvényes házasságot köthetnek ugyan; Toselliné házassága azonban nem érvényes, mert Montignoso grófnőnek meg kellett volna előbb nyernie az osztrák császár és magyar király engedelmét. Németországban ugyanis az új polgári törvénykönyv a

fejedelmi házak jogszabályait kötelező törvényekül ismeri el. Olaszországban sem érvényes Montignoso grófnő új házassága, még pedig ugyanazért, amiért Ausztriában sem az.

Megtalálta a boldogságot

Berlin, szeptember 26.

Toselliék szombaton érkeznek meg Firenzébe. Erről már értesítették ismerőseiket és barátait. Kérdés azonban, hogy a régi villájában fog-e lakni a grófnő, mert *felmondta firenzei nyaralóját* és arra kérte volt házigazdáját, hogy egyideig őrizze néhány bőröndjét.

Dr. Hacker, a grófnő volt jogtanácsosa Londonból Tosellinétől az esküvő után a következő táviratot kapta:

Végre megtaláltam boldogságomat. Remélem, most már nem fognak zaklatni drezdai nyomozásokkal, kémekkel. *Montignoso grófnő.*

Az a nagy szerelem!

Lequeur angol regényíró, aki Montignoso grófnőnek tanuja volt az esküvőn, beszélgetett a menyasszonnyal, aki a következőket mondotta:

— Firenzében hallottam, hogy Toselli nagyon tehetséges ember s meghívtam őt, hogy villánban játszszen. *Ismeretségünk első pillanatától fogva szerelemre lobbantunk egymás iránt* s elhatároztuk, hogy egymásé leszünk, bár tudtam, hogy ezzel elveszíthetem Monicát a lányomat.

Ezeknél a szavaknál Toselli félbeszakította a feleségét:

— A király soha sem fogja megkapni a gyermekét. Megigérttem feleségemnek, hogy a kis hercegnőt meg fogom oltalmazni s úgy fogom tekinteni, mintha a saját gyermekem volna.

— Elveszíthetem — folytatta a grófnő — a jövedelem nagy részét is, de itt nem anyagi dolgokról, hanem *szerelemről van szó*. Most van férjem, aki szeret s aki meg fog oltalmazni mindenki ellen.

A firenzei kálvária

A közönségnek itt fogalma sem lehet, hogy mennyit szenvedtem, el sem képzelheti, hogy mily *kegyetlen és igazságtalan bánásmódban* részesültem az udvartól. Helyzetem és válásom föltételei eddig hallgatásra kényszerítettek engem, de talán elérkezik majd az idő, amikor nyilvánosságra hozhatom az igazságot. De ma hallgassunk erről, *ma nászünnepe van*, s azt akarom, hogy semmi se zavarja boldogságomat. Most inkább hallgatók. Ha majd egyszer ki fog tudódni a teljes igazság, akkor mindenki meg fog győződni, hogy mások sokkal többet vétkeztek ellenem, mint én mások ellen. Őt esztendőig *ígértette* a szász udvar, hogy gyermekeimet láthatom, *de csak négy esztendő múlva* engedte meg a király, hogy két legidősebbik fiamat fél óráig Münchenben láthassam s itt is jelen kellett lenni egy udvari hivatalnoknak. Azt hitették el a közvéleménnyel, hogy a kis Monica neveltetésére ötvenezer márkát kapok évenként. Ez nem igaz; mindössze *kétszázötven* márkát állapítottak meg havonként, azt is nemrég *kétszáz márkára* szállították le, mert nem akartam elfogadni azt a nevelőnőt, akit az udvar hozzám küldött. A király még arról sem *tudakozódott*, vajjon Monica hercegnő életben van-e, vagy meghalt. A király csak azért akarja, hogy Monicát Drezdába küldjem, mert azt

hiszi, hogy így még jobban *fölizgathatja ellenem a szász népet*, amely engem mindig az ő Lujzájának nevezett. Remélem, hogy most, miután Toselliné vagyok, boldog leszek.

Dubois ur és neje

London, szeptember 26.

A grófnő tegnapi esküvője után Tosellivel rögtön Olaszország felé utazott és *ma Párisban tartózkodik a fiatal pár*. Érdekes, hogy az anyakönyvvezetőnél a házastársak így vannak bevezetve:

Montignoso Mária (stb.) grófnő, volt osztrák-magyar főhercegnő, a szász trónörökös jelenleg szász király elvált felesége, 37 esztendő, IV. Ferdinánd toskániai nagyherceg leánya. — Toselli Alberto zenetanár, Toselli Alberto tanár fia.

A Norfolk-szállóban, ahol a tizenöt napot kivárták, amíg angol törvények szerint a házasságot megköthették, *Dubois ur és neje* neven jelentették be magukat. A szálló igazgatójának sejtelve sem volt róla, kik laknak a házában és a híres vendégek után tudakozódó újságíróknak azt mondták, hogy a *Buckingham-* vagy a *Risch-szállóba* kellett költözniük.

A király boldog

Mert a romantika — az a fő!

Drezda, szeptember 26.

Frigyes Ágost szász királyt volt felesége férjhezmenetele igen megrögzte:

— Boldog vagyok — mondotta, — hogy *letesz a csavargó életről* és tüzhelyt alapít magának.

Állítólag meg is akarja néki hagyni érintetlenül az apanázsát. Erről a kérdésről azonban majd csak minisztertanács fog végleg dönteni, amely legközelebb ül össze a király elnöklése alatt.

Azt is beszélik, hogy amikor a szász király megtudta egykori neje új házasságkötését, összetette a kezét, ég felé emelte a szemét és így szólt:

— *Imádkozunk érte!*

Güntherné, a kis Pia Monica hercegnő nevelőnője, akit csak nemrég bocsátott el a szolgálathól Montignoso grófnő, a Tosellivel való találkozási és ismeretségi így adja elő:

— Az idén tavasszal egyszer *betörök* jártak a *Belsguardo-villában*, ahol a grófnő lakott. Éjszaka volt. A betörök egy része elszökött, de néhányan elbújtak a kertben. Hamarosan föllármázták az egész környéket, segítségül hívtak mindenkit, mert a grófnő borzasztóan rettegett. Toselli, aki éppen arra járt, volt az első, aki a grófnő segítségére érkezett. Igen bátran viselkedett és ezzel, meg a megnyerő külsejével egyszerre meghódította a grófnőt. Amikor a közben elősietett rendőrök segítségével elfogták és elvitték a betörőket, a grófnő *meghívta teára* Tosellit és akkor, ismeretségük első estéjén már késő éjszakáig beszélgettek együtt.

Pia Monica

A Firenzébe küldött szász titkos rendőrök *nem tudtak Pia Monica hercegnő nyomára akadni*. A firenzei rendőrség *megtagadott minden támogatást*, noha a szász titkos rendőrök a bíróság segítségét kérték ki.

A római német követség eddig még semmiféle megbízást nem kapott a szász udvar részéről.

A szász kormány holnap minisztertanácsot fog tartani a grófnő ügyében. Hír szerint az apanázsát *nem fogják tőle megvonni*, de elveszik Pia Monica hercegnőt és egyszer mindenkorra megöltik a grófnőnek, hogy gyermekeit valaha is láthassa.

Érdekes, hogy a drezdai rendőrigazgatóság tegnap a postán *lőbb táviratot kobozott el*, amelyekben a grófnő barátai és tisztelői az esküvő alkalmából üdvözölték.

Három vasuti katasztrófa

I.

Érkörtlvényes és Nagykároly között

Az 1768. számú személyvonatba beleütközött egy tehervonat és a négy utolsó kocsi izzé-porrá tört. Több súlyos sebesülés történt

— A HIR tudósítójának telefonjelentése. —
Nagykároly, szeptember 26.

Nagy vasuti katasztrófa történt ma hajnalban a budapest—debreceni vonalon, Nagykároly és Érkörtlvényes állomások között: Érkörtlvényes-örház nevű feltételes megállóhelyen ma hajnalban három óra tájban az 1768. számú személyvonat a szokottnál hosszabb ideig állott, mert igen sok szőlőt raktak fel kosarakban a vonatra; az így veszteglő személyvonat után elindult az előző állomásról egy tehervonat; a tehervonat beleszaladt a nyílt pályán veszteglő személyvonatba. Az összeütközés oly rettenetes erővel történt, hogy mindkét vonat több kocsija izzé-porrá tört. A személyvonat négy utolsó kocsija, amelyben szerencsére senki sem volt, darabokra zúzódott; a tehervonat három utolsó kocsija szintén egymásra toledott és darabokra törött. A személyvonatban igen kevés utas ült. Így történt, hogy szerencsére, a négy utolsó kocsi teljesen üres volt. A többi kocsiiban ülők több-kevésbé súlyosan megsérültek. Az összeütközés következtében több sín kipattant a helyéről s az összetört kocsik tengelyei és vasgerendái mélyen befuródtak a földbe. A tehervonat lokomotívja is megrongálódott. A debreceni üzletvezetőség azonnal segítővonatot indított Érkörtlvényesre munkásokkal és orvosokkal. Ugyancsak a helyszínére sietett Madarassy István nagykárolyi szolgabíró is. Három súlyos sebesültje van a katasztrófának és több könnyebb sebesültje. A vizsgálatot már megindították.

A vasuti katasztrófa legsúlyosabb sebesültje, a távirati tudósítás szerint, egy aszszony, akit a nagykárolyi kórházba szállítottak. A HIR munkatársa előtt a nagykárolyi kórház vezetője így nyilatkozott:

— Ma délelőtt szállították be a nagykárolyi kórházba a vasuti katasztrófa legsúlyosabban megsérült áldozatát. Fehér Andrásné a neve; bordatörést szenvedett. Állapota életveszélyes. Valószínű, hogy nem éri meg a reggelt.

A katasztrófa többi áldozatainak sebesülése nem halálos. Orvosi kezelés után elbocsájtják őket.

A vasuti katasztrófáról a magyar királyi államvasutak igazgatósága a következő hivatalos jelentést adta ki:

A debrecen—királyhágói vonalon közlekedő 1768. számú személyszállító tehervonatot f. hó 25-éről 26-ára hajló éjjelen az azt követő 1756/2. rész tehervonat a jelzésnek meg nem figyelése következtében Érkörtlvényes megállóhelyen utólréte és abba beleütközött. Az összeütközés következtében két utas, névszerint Fehér András iparos neje Rezegepiskoltról és Magyar Béla kiskereskedő Budapestről súlyosan, öten pedig, névszerint: Erdély János rezegepiskoltról földmives neje és leánya, Emilia, Mészáros Domokos állomási málházó és felesége, valamint Rosenbaum Simon nagyváradi magánzó könnyebb sérüléseket szenvedett. Öt utas csekély sérülésekkel később jelentkezett. A baleset folytán három személy- és tíz teherkocsi kisiszlott és öt megsérült. A rövid ideig tartó forgalmi akadályt elhárították. Az 1756/2. rész tehervonatot mozdonyvezetőjét a szolgálatlól felfüggesztették.

A vizsgálat egyébként nagy apparátussal folyik annak kiderítésére, hogy a vasuti katasztrófa miatt kit terhel a felelősség. Megállapították, hogy a katasztrófának Keresztelényi Gábor, a tehervonat mozdonyvezetője az oka. Ő vezette neki vonatát a személyvonatnak, amely a szokásos egy percnyi időzés helyett huszonöt percig vesztegelt az állomáson a szőlőberakodás miatt. Nagyban hozzájárult a katasztrófa előidézéséhez, hogy a pályaudvar nem volt eléggé világítva.

A sebesültek segítségére hajnali négy órakor Debrecenből különvonat indult nyolc mentővel és Uharik üzletvezetővel. Tizenhárom sebesültje van a katasztrófának, nyolcat közülök Érmihályfalvára, kettőt Nagykárolyba, egyet-egyet pedig Debrecenbe, Hajdunánásra és Nagyváradra szállítottak.

A debreceni kórházba egy Mészáros Domokosné nevű fiatal nánási parasztaszszony került, aki éppen háromheles csecsemőjét szoptatta, mikor a katasztrófa megtörtént. Az anya lábfeje eltört és combján is olyan sérüléseket szenvedett, hogy valószínűleg amputálni kell. A csecsemőnek csodálatosképpen semmi baja sem történt.

A megsérült vonalat estére már helyreállították és átadták a forgalomnak.

II.

Barcs és Szirács között

Két vonat a szirácsi lejtőn összeütközött. Két fej a sínpar közé szorult. Két halott. Tizenkét súlyos sebesült

— A HIR tudósítójának telefonjelentése. —
Barcs, szeptember 26.

Szirácson, Daruvár mellett az elmúlt éjjel borzalmas vasuti szerencsétlenség történt. A barcsi bányából a szirácsi lejtőn éjjel fél tizenkét órakor lassan rohogott a 425. számú déli vasuti tehervonat, amikor a lejtő meredekebb lett, a menetsebessége fokozódott. Pont tizenkét órakor szembejött a tehervonattal egy hajtány, amelyen lizenhat bányamunkás ült; Bayer József bányafelügyelő és Bauchler József előmunkás vezették a gépet. Egy kanyarulatnál a tehervonat és a hajtány szembekeverültek egymással, mind a két helyen felismerték a veszedelem irtózatosságát, de már nem segíthettek rajta. A tehervonat mozdonya fékezett, a hajtány hátrált, az összeütközés azonban mégis megdőbent volt. A hajtány vezetőinek, Bauchlernek és Bayernek a fejél megszelte le a mozdony, tizenkét munkás súlyos sebesülést szenvedett. A két áldozat családos ember. A vizsgálat megindult; még eddig meg nem állapították, hogy vétkes mulasztás vagy baleset-e a halálos szerencsétlenség okozója.

III.

Kaproncza és Gyékényes között

Kigyulladt egy tehervonat kocsija. Három óra késés. Sebesülés nem történt

— A HIR tudósítójának telefonjelentése. —
Kaposvár, szeptember 26.

Kaproncza és Gyékényes államvasuti állomások között ma délután kigyulladt egy tehervonat kocsija. A tehervonatot nyílt pályán megállították. Lekapcsolták az égő teherkocsit, amelynek oltása hiábavaló volt. A kocsi a benne felhalmozott árukkal együtt elégett. A tehervonat égése következtében az utána következő személyvonat három órát késétt. Sebesülés nem történt.

Kossuth a vértanúk ünnepén. A Ferencendiek templomában, október hatodikán minden évben megjelent Kossuth Ferenc s kegyelettel áldozott a tizenhárom vértanu emlékének. Az idén azonban vasárnapra esik október hat és e napon Kossuth Ferenc Körmenten lesz, hol atyjának, a magyar nép apjának, Kossuth Lajosnak érszobrát leplezik le. A HIR tehát azt az eszmét vetette föl, hogy a budapesti gyászmisét vagy október ötödikén, vagy hetedikén kellene megtartani, minden esetre olyan időben, hogy azon Kossuth Ferenc, a függetlenségi párt vezére is ott lehessen. Hát így is lesz. A belvárosi templomban ugyanis október hetedikén, hétfőn délelőtt lesz a gyászmise s akkor már Kossuth is Pesten lesz. Lehetetlennek tartjuk még elgondolni is azt, hogy Kossuth Ferenc távolmaradna az ünnepől, mert időközben titkos tanácsos lett. Erről szó se lehet. Kossuth minden bizonynyal ott lesz, de ott kellene lenni az egész magyar kormányának is...

Goldmann Emma az anarkisták királynője

New-Yorkból érkezett jelentés szerint örök időkre kiutasított az Egyesült-Államok területéről. Valószínű, hogy Magyarországon fog letelepedni. Itt következik a szoknyás bolygó zsidó tragédiájának története

Goldmann Emmát, az anarkisták koronátlan királynőjét, — mint New-Yorkból jelentik — örökre kiutasították az Egyesült-Államokból és most egyetlen ország sem akarja befogadni. Kevesen tudják, hogy az érdekes nő magyar származású és valószínű, hogy itt fog megtelepedni.

Nincs olyan izgalmas regény, amely vetekednék az anarkista nő kalandjaival, amelyekről e sorok írója — személyes ismeretség alapján — hiteles részleteket mondhat el.

Szabolányból hirlapirónó

Goldmann Emma harminenyele esztendővel ezelőtt született, mint szegény zsidó szabó leánya. Édesapja Oroszországból menekült ide s nem igen taníttatta. Fogalma se volt a leánynak jövő sorsáról, amikor elhagyta szüleit és Amerikába vándorolt.

Vakmerő teremtés volt, aki semmitől vissza nem riadt. Kétségbeesett harcot vívott a kenyérért, de a melletti időt tudott szakítani a művelődésre is. Három év múlva riportere lett a Worldnak, — az első aktív újságíró nő világszerte.

Szabad szerelem!

Rochesterben férjhez ment Grünebaum József ékszerészhez, de rövid idő múlva faképnél hagyta, hogy Bernstein Lajos anarkistával lépjen közös háztartásba. Ez adta meg neki az első oktatást az anarkizmusban és a — szabad szerelemben. Bernsteinnel együtt bukkant föl a nyolevas évek végén New-Yorkban, ahol A szabadság ligájának első női tagja lett.

Még a férfiakat is tulszárnyalta. A esikágói bombaaffér miatt — nyole embert megöltek — akkor nagyon szigorú volt a bánásmód velük szemben, óvatosabbnak kellett lenniük s épp azért megszakitották az összeköttetést Goldmann Emmával, aki nagyon véresszáju módon beszélt egy gyűlésen.

— Közeleg az idő, testvérek — mondotta — amikor asszonyaitok cserélnek s kávé helyett dinamitot fognak főzni.

Ő maga kávé helyett csak férjét cserélt. Azontul Berkman Sándort részesítette a kegyeiben, aki később nagy szerepet vitt a homesteadi sztrájkban s meggyilkolta Frick trösztigazgatót.

Anarkisták közt

Berkman után, aki a fegyházba került, a világhíres Most János került sorra. Többet is ért mind a három elődjénél. Ő képezte ki Goldmann Emmát kitünő szónokká, ő avatta be egészen az anarkizmus titkaiba s alapos műveltséget adott neki.

A tanítvány nem sokáig maradt hálás. 1902. decemberében nyíltan szakított Mosttal. Emma asszony még A tett propagandájának megalapítóját is gyávanak találta: egy gyűlésen fölpofozta, lelökte a pódiumról és nála sokkal erősebb hangú beszédet mondott az elvtársak viharos tetszése közepett.

A szívét is másnak adta, egy Bródy Károly nevű anarkistának, akivel két évig élt együtt, tehát majdnem annyi ideig, mint a többivel együttvéve.

A börtönben és az Oceánon

Az anarkisták lelke — így nevezték Goldmann Emmát Amerikában — 1893-tól 1905 végéig börtönben ült lázító beszédei miatt, amelyeket az utcákon mondott el. Azalatt jól érvényesítette — a börtön kórházában — előbb szerzett tapasztalatait, mint bába. Egy évre ugyanis átrándult Európába s Budapesten elvégezte a bábakurzust. A börtönben kezdte az orvosi tudomány elsajátítását s el is végezte. Diplomás nőorvos lett.

A tekintélye akkora nőtt, hogy 1899-ben öt küldték ki a párisi anarkista-kongresszusra. Onnan hazamenet ismerkedett meg a Champagne-gőzösön egy Róth Anna nevű budapesti leánnyal. Megszerette, beavatta az anarkizmus misztériumaiba és sikerült öt megnyernie a veszedelmes eszméknek.

Meggyilkolják az elnököt

Amerikába visszatérve, Emma asszony szakitott Bródyval és egyik tanítványa, Havel Lipót lett a férje.

Folyton utazott, agitált. Bebizonyult, hogy ő gondolta ki és készítette elő azt a pokoli tervet, amely a Mac Kinley köztársasági elnök meggyilkolására vezetett. Goldmann Emma vette rá az ifju Colgosz Leót — aki szintén a kedvese lett — hogy Kinleyt 1901. szeptember 6-ikán Buffalóban megölje.

A büntársakat Luke P. Colleran detektív nyomozta ki. Amikor Goldmann lakására beállított, szép fiatal nő állotta útját s félre akarta vezetni, hogy az anarkizmus lelkét a börtöntől megmentse. A detektív azonban nem tágitott s megtalálta rejtekhelyén Goldmann Emmát, aki mint Larsen Lena svéd tanítónő bérelt ott lakást.

A szerelmes detektív

Vele együtt bajba került a szép fiatal nő is, de utóbb sikerült beigazolnia, hogy a merényletekben nem volt része.

Ez a fiatal hölgy — Róth Anna — most a Colleran neje. Az ügyes titkosrendőr, akiből detektívfőnök lett, első látásra beleszeretett a magyar leányba. Most itt élnek Budapesten, Colleran egy newyorki biztosító-társaság budapesti főtisztviselője. A boldog menyecske nem lörödik már holmi államfelforgató eszmékkel.

Hazátlanul

E sorok írója fölkereste Collerannét, aki a következőket mondotta:

— A szerencsétlen Goldmann Emma nemrég levelet írt nekem Hágából, ahol az anarkista kongresszuson részt vett s két napig elnökölt is. Említette, hogy Amerikában nagyszabású merényletre készülnek. Férjem a levelet nyomban elvette tőlem és táviratozott Clevelandba, New-Yorkba. Ugy látszik, ezért utasították ki Emma asszonyt, amikor Hágából visszatért. Nagyon sajnálom s remélem, hogy ezúttal nem történik komolyabb baja.

Goldmann Emma a hosszú évek alatt nem szerezte meg az amerikai honosságot s a kívándorlási bizottság a partraszállást egy új törvény alapján tiltotta el, amely anarkisták bevándorlását nem engedte meg. Az anarkista nő mindig azt hirdette, hogy ő világpolgár s most helyonghat világszerte. Legfőleg Magyarországon huzódhatik meg, de itt az eszméi nem igen találnak hívőkre. Nálunk még a Schmitt-féle „ideális anarkia“ is csődöt mondott s a szocialisták üldözik első sorban a tett propagandájának bolondjait.

Ki jön? **JÖN!** Ö jön!
Maga **CARUSO** jön!

A késő éjjeli órákban kaptuk az alábbi szenzációs értesítést, amelynek soraiból az ujjongó olvasó megtudja, hogy Caruso megérkezik és hogy mikor érkezik és hogy hova száll és hogy hány szobát foglal le ő maga és hányat az imprezáriója és hányat a zenetanárja és hányat a titkárja és hányat a szolgálói

akik mind a mi pénzünkért jönnek!

Caruso hétfőn, a hó 30-án érkezik Budapestre és a Bristol-szállóban bérel lakást; a művész és kísérete a szállónak a Dunára néző egész első emeletét fogja igénybe venni. Ezekben a szobákban lakott annak idején **Vladimir nagyherceg** is, aki itt fogadta ő felségének, a királynak látogatását is. Caruso kísérete **Conried igazgató képviselőjéből**, a művész zenetanárjából, titkárjából és számos szolgálóból fog állani.

A HIR

„Le a hadsereggel!“

Napról-napra szaporodnak az utcán a vörös plakátok, amelyek most, október előtt buzdítják a sor alá kerülő ifjúságot és az egész munkásságot a militarizmus ellen való haragra. Esténként, amikor kijönnek a műhelyekből, a hadsereg ellen harcoló hadsereg e katonái, hónuk alá fognak egy-egy csomó piros plakátot és megindulnak vele, hogy kiragaszsják a falakra, szétosztogassák a járóelők közt. A mozgalom az *Ifju munkás* című szociálista egyesületből indult ki, amely a fiatal munkásoknak olyan önképzőkör-féléjűk. Ennek az egyesületnek a tagjai azonban inkább *anarko-szociálisták*, ezért hajlottak *Hervé* tanaira, de ezért nem is támogatja őket a hivatalos szociálista párt. A plakát aláírói mind egészen fiatal gyerekek, a legidősebb közülök most került sor alá, de azért mind az öten aránylag tanult, készült, intelligens fiúk. *Feldmann Pál* és *Szkácel Ede* asztalos legények, *Goldberger Ignác* és *Szabó Béla* szabósegédek, *Wojticzky Gyula* pedig szerelő. Ez a *Wojticzky* a legintelligensebb közülök, ez vezeti az *Ifju munkást*. Már 1903-ban egyszer, amikor a kormány pörbe keverte az egyesületet, elítélték *Wojticzkyt*, aki azóta két évig külföldön járt, hogy a büntetéstől megmenekedjék. Tavaly tért vissza. Az antimilitarista agitáció szervezője és kezdője azonban egy *Schenk* nevű foglalkozás nélküli fiatalember. Ez egy igazi orosz típusú forradalmár. Lelkes rajongója a jövőnek és fanatikus gyűlölője minden mai rendnek. Tanító volt valamikor régen, de ezt az állását el kellett hagynia. Azóta megjárta Európát, mindenütt magába szitta a forradalmár-eszméket, sokat tanult, olvasott. Most itt él Pesten, anélkül, hogy valami foglalkozása volna. A festőműtermekben szokott tanyázni, kenyere nincs, de azért ragyogó szemmel, boldogan álmodozik az emberiség jövőjéről. És dolgozik is érte, mint az a plakát, az ő fogalmazványa, mutatja.

☞ **Kossuth-szobor Nagyvarsányon.** A napokban leplezték le Szeghalmon az ország negyvenkettedik Kossuth-szobrát és már is újabb szoborleplezésről érkezik hír. A baranyamegyei *Nagyvarsány* községe örökitette meg legújabbban éreszoborban Kossuth halhatatlan emlékét. A költségeket minden támogatás nélkül, tisztán saját erejéből adta össze a derék, hazafias község. A szobrot, amely *Horvai János* szobrász művészi alkotása, október 13-án leplezik le fényes ünnepségek keretében, s erre meghívják a kormány tagjait és a képviselőházat is. Kossuth Ferenc résztvesz az ünnepélyen.

☞ **Ellopott mütárgy.** A néhai vasminiszter, *Baross Gábor* özvegyének trencsénygyői, klobusici kastélyában betörést követtek el. A többi közt elvittek egy nagyértékű mütárgyat, vert ezüstből készült hatalmas dobozt, amelyet a magyar vasutasok ajándékoztak *Barossnak*. A nevét is belevészték. A rendőrség eddig nem tudott ráakadni a tettesekre.

☞ **Őszi rózsá, mérges őszi rózsá...** *Papp Kálmán* mérnök ma reggel *Tápió-Bicskén* felszállt a vonatra, hogy Budapestre utazzék. *Herceghalom* állomáson egy ur állított be a fülkébe hatástendős leánykájával, aki őszi rózsából kötött bokréját tartott a kezében. Beszélgetni kezdtek s szóba került, hogy az őszi rózsának nincs illata.

— De ennek van — szölt a gyermek — tessék csak megszagolni.

— Kiváncsi vagyok rá — mondta *Papp* mosolyogva — s a bokréta fölé hajlott.

A vesztére tette. Elkábult s mély álomba merült. A budapesti pályaudvaron is alig tudták fölrázni. Kiderült aztán, hogy eltűnt a pénztárcája, melyben ezernyegvennégy korona volt. Ravasz tolvajok áldozata lett s kloroformmal, vagy más altatószerezrel megloccsolt virágot szagoltattak vele. A mérnök följelentést tett a rendőrségnek.

Az eltűnt bankárok

Szaporodnak a följelentők

— A HIR tudósítójától. —

Fischer és *Riesz* bankárok ellen, akiknek eltűnéséről tegnap számot adtunk, ugy a rendőrségen, mint az elüljáróságon számos följelentést tettek.

A hetedik kerületi elüljáróságon panaszt tett a többi között *Vágó Manó* magánhivatalnok, aki hét darab *Erzsébet-szanatorium* sorsjegyet vásárolt, harminchárom részletet törlesztett s most az utolsó három részletet is ki akarta fizetni, hogy a sorsjegyeket megkaphassa. De elküldték azzal, hogy a kulesok a főnöknel vannak. Ifjabb *Tornyay Pál* nagyenyedi lakos levélben jelentette be a panaszát. Egészen ugy járt, mint *Vágó*, három vöröskereszt-sorsjeggyel.

A VII kerület elüljáró-helyettese, dr. *Kiss Ferenc* megbízta *Pápa Ágoston* számtisztet, hogy a cég könyveit vizsgálja meg, s győződjék meg róla, hogy a részletre vásárolt sorsjegyek megvannak-e. Az iroda alkalmazottai azonban kijelentették, hogy nem lehet vizsgálatot tartani, mert az értékpapírok a pénzeszekrényben vannak s a főnök urak elvitték a kulesokat. A fővárosi hatóság ezért átiratot intéz a rendőrséghez, hogy ejtse meg a törvényes vizsgálatot.

A rendőrségen két följelentést tettek ma a New-York-palotában levő cég főnökei ellen. *Blum Vilmos* hivatalnok és *Lukács Emil* banktisztviselő vádolja sikkasztással őket, mert zálogbátott sorsjegyeket nem tudják visszakapni.

Az eltűnt bankárok hozzátartozói és barátai remélik, hogy *Fischer* és *Riesz* vissza fognak térni külföldről és bünvádi eljárás nélkül lebonyolítják az ügyeket.

☞ **A t. Ház — Aradon.** Az október hatodikai gyászünnepre az aradi nemzeti ünnepélyeket rendező bizottság meghívta a képviselőházat is. *Justh Gyula* házelnök, ki ma érkezett Budapestre, már intézkedett, hogy az aradi gyászünnepen a képviselőház tagjai minél számosabban vegyenek részt. Az elnök fölkéri a képviselőket, kik Aradra óhajtanak utazni, jelentkezzenek a háznagy hivatalban, még pedig október harmadikáig.

☞ **A függetlenségi párt háza.** Egy hazafias magyar asszony, özvegy *Beniczky Ádám*né, született *Balthyány Ilona* grófnő, Magyarország első miniszterelnökének a leánya, a nemzeti függetlenség iránt való lelkesedésből az országgyűlési függetlenségi pártnak ajándékozta egyik cinkotái telkét s azon a saját költségén házat épített. A napokban megtörtént az ünnepélyes zárkötéssel, melyen az adományozó grófnő is résztvett. A függetlenségi párt nevében *Hédervári Lehel*, a gödöllői kerület képviselője köszönte meg az áldozatkészséget.

☞ **Gyilkol a villamos.** A Városligetből jövő 55. számú villamos kocsit az István-ut 59. száma előtt elgázolta *Kiss István* elemi iskolai tanulót. A gyermek *kiszemvedett*. Holttestét a törvényszéki orvostani intézet boncoló termébe vitték. — A *Damjanich-utcában* a 138. számú villamos kocsit elgázolta *Fémi Rozália* hetvenéves asszonyt. A matrona, akit összezsúrtak a kerekék, nagyon súlyos állapotban került a Rókus-kórházba. A rendőrség mindkét ügyben vizsgálatot indított.

☞ **Sztrájk és széndrágaság.** A hatósági intézkedések, anktévezések nem javították meg a szénmizériákat. Ellenben új baj fenyeget. Ma sztrájk tört ki egy szén-nagykereskedő, *Salamon Jakab* és *Társ* telepén, a Józsefvárosi teherpályaudvaron. Csatlakoznak a sztrájkolókhöz azok a kirakó-munkások, akik a cég dunai szállító hajóján dolgoznak. A mozgalom vége pedig az lesz, hogy a szénárakat ismét fölemelik.

A HIR

MAFFIA

Egy zsaroló szövetkezet

Stojanovics Bosó nemzetközi szélhámos megszarolta Hegyi Jenőné gazdag háztulajdonosnőt. Egészen ki akarta fosztani menyasszonya segítségével. A mátká, aki Amerikából jött ide: Hegyiné edestestvére, Még többen is szerepelnek a sötét ügyben

Hegyi Jenőné, született *Lilzgaril Teréz* valamikor egy híres éjszakai mulatóhely gazdája volt és jelentékeny vagyont szerzett a pezsgőző, féközlő urak pénzéből. Szép villát építtetett a Thököly-ut 62. száma alatt, miután eladta az üzletét.

A jómódu asszony huga, özvegy *Kreml Lipótné*, született *Lilzgaril Etel*, a múlt tavasszal hazaérkezett Amerikából, ahol kalandos életet folytatott. Hegyiné nem valami nagy örömmel fogadta, de kiutasítani sem akarta.

Hat hét múlva újabb látogató érkezett, egy esimes, elegáns férfi, aki azt állította, hogy ő *Sztojanovics Bosó* volt szerb katonatiszt.

— Hazából kiüldöztek, — mondotta, — mert részem volt Sándor király és neje meggyilkolásában. Amerikába utaztam és ott megismerkedtem nővéremmel. Szeretem, feleségül venném s a beleegyezését kérem.

— Ó kérem, — válaszolt Hegyiné. — Remélem, boldogok lesznek.

— De baj van. Szegények vagyunk. Boldoggá tehetem bennünket huszezer koronával. Az ocea non túl nagyszerű üzletet nyitnánk s visszafizetnők a pénzt.

Hegyiné sejtette, hogy kelepőcbe akarják csalni s *Sztojanovics* a nővéremmel együtt főzte ki a tervet.

— Sajnálom, én nem adhatok hozományt, — jelentette ki.

A jegyospár aztán leszállította igényeit s öt ezer koronával is megelégedett volna. Hegyiné vonakodott, amire fenyegetőzni kezdtek. Végre is ezt mondta nekik:

— Kaptok négyszáz koronát, ha örökre távoztok.

Elfogadták és szitkozódva hagyták el a házat. Hetekig nem hallattak magukról s a háztulajdonosnő már kezdett megnyugodni.

Levelet kapott aztán *Fiuméből*, *Heidenfeld Mór*tól, akinek éjszakai mulatóhelye van ott.

— Vigyázz, kedves Teréz, — írta a sógor, — mert *Sztojanovics* újabb gázságra készül. Nálam is járt a szeretőjével s ki akartak fosztani. Nem adtam. Erre följelentést tettek a rendőrségen, hogy meggyilkoltam egy olasz mészárosot. Az igaz, megölték hat éve egy olyan férfit, de a tettest el is fogták. A rendőrség elutasította a panaszt. És most hozzád készül *Sztojanovics*, hogy egészen kifosztasson.

Pár nap múlva Hegyiné újabb levelet kapott. A névtelen író poste restante kért választ soraira, a melyekben közölte, hogy a mátkapár dinamittal föl akarja robbantani Hegyiné kocsiját. A háztulajdonosnő nem felelt, mire a levélíró személyesen is jelentkezett. *Maupas* Andrásné, született *Rasics* Petronella dalmát származású nő személynében.

Hegyiné nyomban följelentést tett a rendőrségen s a detektívek hamar betörték az egész társaságot a főkapitányságra. Dr. *Nagy* Károly rendőrfogalmazó hallgatta ki szerb tolmács útján *Sztojanovics*ot, aki tagadta a zsarolás dolgát. *Maupas* azonban leleplezte őt s azt is elmondta, hogy neki milyen szerepet szánt az ügyben. Ez a nő elmondta azt is, hogy *Sztojanovics* ravasz nemzetközi szélhámos, sohasem volt tiszt, csak közönséges káplár, aki már tömérdek csalást követett el. A rendőrség megállapította, hogy a furfangos ember ifjú korában borbélylegény volt s

többször ült már hőtömbben. Külföldön leginkább házasság szédélgéssel s idősebb nők megszarolásával foglalkozott.

Sztojanovicsot letartóztatták s ha végeznek az ügyével, Szerbiába fogják toloncolni. Az eljárás megindult *Kreml* né s *Maupas* né ellen is, hogy az ő szereplésüket szintén tisztázzák.

Kossuth-szobor Körmenen. Október hatodikán leplezik le *Kossuth* Lajos szobrát *Körmenen*, melyet a város és vidéke hazafias közönsége közadakozásból emelt. *Kossuth* Ferenc kereskedelmiügyi minisztert, ki az ünnepélyre *Körmenre* utazik, a város közepén felállított diadal kapunál üdvözlök, a leleplezés után pedig küldöttségeket fogad a miniszter. A szoborleleplezési beszédet dr. *Beck* Lajos, a kerület népszerű képviselője fogja tartani, *Barabás* Ferenc városbíró pedig átveszi a szobrot *Kapi* Béla lelkésztől, a szoborbizottság tagjától.

A kormány és a vasutasok sztrájkja. Tudvalevő, hogy a vasúti munkások már eddig is harminchárom helyen tartottak gyűléseket, amelyek határozatilag kimondták, hogy október 10-én nem dolgoznak. Ezzel szemben az igazgatóság máris megtorlásra gondol, amennyiben a kereskedelmi miniszter felhívására utasította az egyes főnökségeket, hogy utalással a szolgálati rendtartásra, figyelmeztesse a munkásságot arra, hogy, mily súlyos következményeket vonhat maga után, ha október 10-ére beszüntetné a munkát. A vasúti munkások köréből arról értesülünk, hogy eme figyelmeztetés minden valószínűség szerint eredménytelen lesz.

Uj udvari tanácsos. *Kovács* Gyula dr. királyi tanácsosnak, a Kereskedelmi Múzeum igazgatójának a királyi közgazdasági téren szerzett érdemei elismerésül az udvari tanácsosi címet adományozta.

Csécsey község leégett. Nagy tüzkatasztrófa történt tegnap: a *györmegyei Csécsey község* porig leégett. A falu minden lakóháza, gazdasági épülete a fűz áldozatává lett. Elpusztult a templom és az iskola is. A tűz *Virág* Boldizsár gazdálkodó házában ütött ki. A padláson gyerekek gyufával játszadoztak és így támadt a veszedelem. Alig félóra alatt lángokban állott az egész falu. Az oltás teljesen lehetetlennek bizonyult, mert nagy szél fújt a környéken. A lakosság egy szál *goldusbotra* jutott. A kár meghaladja a *negyedmillió* koronát.

Osztálysorsjáték. Az osztálysorsjáték mai húzásánál a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki:

20.000 koronát nyertek: 69742 73727.
15.000 koronát nyert: 85936.
10.000 koronát nyertek: 21931 42325.
5000 koronát nyertek: 25496 30535 51999 56157.

2000 koronát nyertek: 6904 7842 8234 8251 11163 16515 17146 17261 17604 22407 26404 41437 45196 73650 78818 82930 83720 96704 99679 98815 103479 106611 117690 101028 121074 121114.

1000 koronát nyertek: 1229 1460 1766 1952 6233 9762 12167 12810 13923 18080 18471 18540 24087 24284 28315 30280 31524 34572 34142 38116 44694 48833 49201 50851 50884 56204 56820 58900 61855 67288 67555 71737 74777 78356 79752 81790 82550 83704 84768 85130 85428 87255 88303 89611 90119 90352 95393 98525 100004 102902 104004 105125 107782 108207 109799 112155 118755 112086 123390 123392 123617.

500 koronát nyertek: 196 365 2977 3240 7404 8512 93471 2675 13056 15365 15510 19071 22901 24974 25595 25850 27380 29369 31793 31815 32113 35777 36017 37167 37664 38661 38980 42263 43289 44084 44863 45238 50985 51068 53758 56230 56318 56341 56880 57577 58625 59285 63241 64933 65456 67460 68002 68811 68932 69016 69475 71288 72545 72947 74010 75381 76137 76872 77147 78048 8337 79316 86043 86075 89569 89912 102037 93891 93986 94091 94136 94292 94459 95147 95919 98925 99612 100320 104118 104449 104619 105209 105441 105735 108067 109154 109585 110097 110436 110984 112245 113010 113763 114397 115936 117050 118787.

Nagy tűz Óbudán. Ma este hat óra tájban veszedelmes tűz keletkezett a főváros harmadik kerületében. *Schmidlinger* József és *Hackermüller* Mihály házai a *Solymár-utca* 16. és 18. száma alatt teljesen elpusztultak. A harmadik kerületi őrség hét óra után lokalizálta a tüzet. Emberéletben nem esett kár. A tűz keletkezésének okát s a kár nagyságát meg nem tudták megállapítani.

Halálozás. *Abonyi* Dezső *Az Ujság* belmunkatársa 37 éves korában ma hosszas szenvedés után meghalt. Az elhunyt kiváló közigazdász volt, akit általános tisztelet és szeretet vette körül. Halálát számos barátján kívül ifjú hitvese siratja, aki önfeláldozó szeretettel ápolta halála percéig. Temetése holnap délután féléggy órakor lesz. A *Budapesti Ujságírók Egyesülete* koszorút tesz *Abonyi* koporsójára.

Gyorsíró- és gépiró kurzusok. Az Országos Magyar Gyorsíró Egyesület október elején új magyar-német gyorsírási tanfolyamokat nyit a *Liszt* Ferenc-tér 10. szám alatti *Gabelsberger-Szakiskolában*, amely tanfolyamok díjtalan gépirás- és fogalmazás-oktatással kapcsolatosak. Az egyesületi tanfolyamok a fővárosban a legrégebbiek és leglátogatottabbak. Az elmúlt tanévben 530 növendék végezte el a tanfolyamokat. Az egyesület bizonyítványainak nagy népszerűsége mellett bizonyít az is, hogy újabban egyik-másik élelemesebb vállalkozó az egyesület elnevezéseivel („Országos” és „Gabelsbergeriskola”) díszíti fel magániskoláját. Az előkészítő óra inti a közönséget az ilyen megtévesztésre alapított vállalatoktól.

Egygyel kevesebb... *Erdei* Imre negyvennyolcas honvéd ma meghalt a biharmegyei *Kóly* községben. *Erdei* Bem táborában végigküzdötte az egész szabadságharcot.

NYILTTÉR

Ervát alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Tüdő-mellbajok

(Tüdővész — tuberkulózis — I. II. szakában), vérképes, tüdőveszes, káros, káros eredményt gyógyítóknak új gyógymóddal, inhalációkkal és szérumoltásokkal

Dr. HARMAT GYULA Tüdőbajok rendelőintézte — inhalatorium
BUDAPEST, VII., Rákóczi-ut 82.
Rendelés 11-12. 2-4-ig.

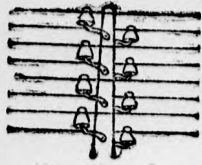
Tauszky Miksa fia

Tauszky Lipót Budapest, sakis VIII., Vig-utca 25. sz. (Saját házban). Magas előlegek. Telefon 65-39. Magas előlegek. Legnagyobb butorszállítási költöztetési és beraktározási vállalat. Ajánlja egy helyben és vidékre, valamint a közölgő, nyaralókba való butorszállításra jutányos ár mellett szolgáltatást

Ős-Budavára

teleszlik!

Az egész felszerelés, berendezés, minden épület, állat, butor, ruha, szőnyeg, szerszám szabad kézből eladó! Eladás naponta 9-től 12-ig délelőtt, és 3-tól 5-ig délután.

TÁVIRAT TELEFON

Fegyelmi! Fegyelmi!

A szegedi ügyvédi kamara
Ingyenes jogvédelem

Szeged, szeptember 26.

A szegedi ügyvédi kamara ma délután ülést tartott, amelyen nagyfontosságú határozatot hozott. A kamara égetően sürgős szociális kérdésben foglalt állást. Dr. Piszta Egon szegedi ügyvéd indítványára kimondotta, hogy a leghatározottabban követeli a kötelező ingyenes szegényvédelmet s e végből a legközelebb összeülő ügyvédyülés elé terjeszti azt a kívánságát, hogy a szegények ingyenes jogvédelme kötelező állami feladattá tétessék.

Ezen az ülésen még egy másik érdekes határozatot is hozott az ügyvédi kamara. Balassa Ármán ügyvéd javasolta, hogy mindazokban a fegyelmi ügyekben, amelyek büntető eljárást vonnak maguk után, az ítéletet a kamara hivatalból tegye közzé a napilapokban, a végből, hogy a közönség a jövőben óvakodjék az így megbélyegzett ügyvédtől.

Mind a két indítványt a kamara nevében Manninger Jakab szegedi ügyvéd, az országos ügyvédi bíraskodás előadója fogja az országos ügyvédyülés elé terjeszteni.

A debreceni tifusz

egyre terjed. A rendőrségen is kiütött
a veszedelem

Debrecen, szeptember 26.

A debreceni tifusz egyre rémesebb arányokban terjed. Összesen hatvanöt megbetegedés történt, ezeknek egyike ma halállal végződött. Dr. Tóbi Elek aljegyző ma meghalt a kórházban. Halálát tifusz okozta. A rokonszenves és közismert fiatalember szomorú sorsa mély részvétet és megdöbbenést keltett városunkban.

A vármegye mai közgyűlésén dr. Losonczy Ármán tisztii főorvos statisztikát nyújtott be a megyében előfordult tifusz esetekről. E szerint Böszörményben 5, Náududvaron 8, Hadházon 1, Szóvátón 8 és Tégláson 12 eset fordult elő. Kovács Gyula alispán ma szigorú rendszabályokat adott ki a járvány terjedésének megakadályozására. Elrendelte a fertőzött kutak betömését és megparancsolta, hogy a lakosság forralja fel az ivásra szánt vizet. Érdekes és a debreceni viszonyokra jellemző az a döbbenetes tény, hogy ma a rendőrségi laktanyában is kiütött a tifusz. Két rendőrtisztviselő és egy közrendőr kapták meg a veszedelmes betegséget. Ennek okát a rendőrlaktanya hihetetlenül piszkos és rendetlen voltában kell keresni.

Bosszúból!

Agyonlőttek egy gazdag oláht

Déva, szeptember 26.

Márk Juon bucsesdi gazdag oláh birtokos az éjjel kiment gazdaságába szétnézni. Alig lépett az udvarra, lövés dördült el és Márk öszszeszerogyott, s rövid idő múlva meghalt. A csendőrség megindította a vizsgálatot és megállapította, hogy Márk Juon bosszu áldozata. A tetteseket mindeddig nem sikerült kinyomozni.

Nagy tűz egy faluban

Harminc ház és három emberélet

Kaposvár, szeptember 26.

Gelse községben ma játszó gyerekek felgyújtottak egy szénaboglyát, amelyről a közeli házakra is átsapott a tűz. Harminc ház porrá égett. A tűzvészben egy öreg koldus és két gyermek is elpusztult.

Mikor az örült észretér

Bécs, szeptember 26.

Az országos kórház kökerítésén tegnap éjszaka észrevettek egy egyenruhás katonát, a mint átmászott. Több egészségügyi katona üldözte, de reggelig sem tudták kézrekeríteni. Az elmenekült katona a helyőrségi kórház elmebeteg osztályáról szökött meg. Az örült katona még nem került meg.

Mi van a fátyol alatt?

Köln, szeptember 26.

Benrath állomáson, Düsseldorf közelében, nagy rémületet keltett a gyorsvonat egy női szakaszában, hogy a vonat indulásakor berontott oda egy férfi utas. A nagy méltatlankodásra az illető azzal mentegődzött, hogy majd lekészt és nem nézhette meg, milyen kupéba ugrik be. Alig hogy megindult a vonat, a kérdéses férfi, aki titkos rendőr volt, a női szakaszban letartóztatott egy sűrűn lefátyolozott hölgyet, akit a rendőrség már rég köröz. Ez a fátyolos hölgy egy veszedelmes betörő volt női ruhában.

A spanyol árvizkatasztrófa

Madrid, szeptember 26.

A malagai árviz-katasztrófának Velez-Benamajora községben összesen huszonhárman, közöttük a polgármester és Kolmar községben tizenheten estek áldozatul. A vasuti forgalom szünetel. A forgalom a szárazföldön lehetetlen s csupán a tenger felett bonyolítható le. Miután járvány kitörésétől tartanak, az illetékes ténylezők gondoskodnak a romok lehető leggyorsabb eltávolításáról.

Madrid, szeptember 26.

Malagában százötvennél több áldozata van az árvíznek. A király a szerencsétlenség színhelyére utazik. Malagában az utcákat magasan borítja az iszap; elpusztult lakásberendezések, butorok hevernek szanaszét. A tűzoltóság összegyűjti az áldozatokat. Egy ház kapuja alatt egy férfi és egy nő holttestét találták átölelve. Jegyespár volt. A péküzletek zárva vannak. Ivóvíz nincs, mert a vízvezeték telepe bedől. Az elektromos művek elpusztultak.

Wladimir nagyherceg órája ütött volna, ha nincs szszrencsége

Szófia, szeptember 26.

Vladimir nagyherceg ellen két nihilista merényletet akart elkövetni. Az illetők állítólag rábeszélést az orosz követség egyik alkalmazottjának két nőrokonát, hogy vigyenek be egy faliórát a követségre, amikor a nagyherceg ott ebédel. A faliórában bomba volt elrejtve, amely magától felrobbant volna. Az asszonyok elárulták a tervet a rendőrségnek. A két nőt a rendőrség Plevnába és mindenüvé elvitte, hogy segítsenek kikutatni a két összeesküvőt, de nem sikerült.

Bukarest, szeptember 26.

Tegnap este jól értesült helyen azt beszéltek, hogy Vladimir nagyherceg utazásának állítólagos elhalasztása, az orosz követség elővigyázatossága, amely merénylettől tart és ezért titkolni akarja a nagyherceg érkezésének helyét és idejét. Csakugyan a nagyherceg programszerűen érkezett meg ma délután. Az orosz követség kérésére a gyurgyevó-bukaresti vasutvonal katonaság szállotta meg.

Viz a bányában

Prága, szeptember 26.

A Wellwarn-kerületben lévő Wottowitz közelében fekvő Félix-tárnába vízáradat tört. Hat munkás a tárnában maradt és ezek valószínűleg életüket veszítették. A tárnában amelyből évenként 6000 tonnát bányásztak, — a munkát egyelőre beszüntették.

Ambiciózus hivatalszolga

Mintha pénztáros lett volna

Strassburg, szeptember 26.

Az adóhivatalnak Staudenmayer nevű hivatalszolgája tegnap 60.000 márkával megszökött.

Körut a levegőben

Zeppelin gróf fölszállása

Konstanz, szeptember 26.

Gróf Zeppelin ma délután újabb felszállási kísérlete alkalmával Konstanzba ment és leghajójával a várost körülutazta. Majd visszatért Friedrichshafenbe. A kísérlet kiválóan sikerült.

MŰVÉSZET

SZÍNHÁZ ZENE KÉP KÖNYV

* **Opera.** Vendégjátékainak mai második napján Burrián a Carmenben lépett fel. Don Josét énekelte. Carmen szerepében Szamosi Elizát hallottuk. Burriánról el kellene ismételni mindazt, amit első fellépéséről irtunk. Sikere ma is óriási volt s a második felvonásban a rózsadal után a taps öt percre megakasztotta az előadást. Szamosi Elza hangja ma különösen szép volt. Játéka sokkal csiszoltabb, mint tavaly, ámbar a kezeivel nem tud mit csinálni és sok gesztusával megszedíti a nézőt. De hát ez külsőség, fődolog, hogy az énekrészt kitűnően látta el. Micaélát Ambrusné énekelte meglepő szépen és tökéletes tudással. Nagyon csinos és élvezetes előadás volt, csupán az ócska, ötletlen rendezés bosszantotta minduntalan a nézőt.

* **A sárga dominó.** Nagy erővel folynak a Népszínház-Vigoperában a színház első operettjének, a Sárga dominó-nak próbái. Az operett zenéjét Szirmai Albert írta, a fiatal magyar muzikus-gárda külföldön is ismert nevű tagja. Meglepetés lesz az a zene, még a zenei gourmandok számára is, mert stílusban és kidolgozásban nálunk szokatlan ösvényeken jár. A Sárga dominó szövege, amelyben a kacagtató helyzetek egymást kergetik. Mérei Adolf munkája. Az új operett október 4-én kerül bemutatásra, elsőrangú szereposztásban. A női főszerepekben Ney Leona grófnővel és Ötös Gittával. Erre a bemutatás előadásra földszinti jegyek és páholyok már nem kaphatók.

* **A bucsuest.** Hétfőn fejeződik be a Magyar Színházban a Vig özevgy előadásainak diadalmas sorozata. A hétfői bucsuestén nagy ünnepelés készül a színház kitűnő vendégművésznőjének, Kürty Klárának. Az est iránt az érdeklődés nagy elővételben nyilatkozik meg. A Tomesányi-síremlék javára szombaton, szeptember 28-án délután három órakor fog a Vig özevgy színrekerülni Turcsányi Olgával a címszerepben. Vasárnap délután Z. Bárdi Gabi, Valenciennes szerepében pedig Duber Valéria vendégszerepel a Magyar Színházban.

* **Vigszínház.** A Vigszínházban vasárnap, e hó 29-én délutáni előadásul a Trilby. Du Maurier szenzációs drámája kerül színre. A címszerepét T. Halmi Margit személyesíti. Svengálit pedig Fenyvesi Emil ábrázolja. Holnap, pénteken, ugyiszintén vasárnap este a Nincs elvámolni valója? című bohózatot ismétlik.

* **A tenger.** A tengert, a benne, rajta és körülötte élő érdekes és fantasztikus világot mutatta be az Urániában ma két derék magyar szerző, Goda Géza és Král Miklós. A bemutatónak nagy közönsége volt, amely mindvégig meleg érdeklődéssel és tetszéssel kísérte a darab eleven szövegét és gyönyörű, hatásos képeit és mozgóképeit. Goda és Král darabjában sokáig fog gyönyörködni a közönség.

* **Szerződtetés.** T. Halmi Margitot, a Vigszínház tagját, Beöthy László szerződtette a Magyar Színházhoz, ahol októberben kezdi meg működését.

* **A Városligeti Kis Színházban** pénteken délután lesz Gömör y Jenő jutalomjátéka. A kedvelt komikus ez alkalommal legjobb szerepben lép fel. Ugyanekkor mint vendég Gyárfás Dezső, a Fővárosi Orfeum kedvelt tagja is fellép.

A NAP Ujságvállalat lapjai

A magyar ujságírás szenzációi
Magyarország két legelterjedtebb, legolcsóbb és
legnépszerűbb politikai napilapja

A NAP és A HIR

Mindakettő friss, eleven, független, becsületes, szókimondó, formára, színre, tartalomra új és meglepő. Híven tükrözik bennük a magyar közönség érzelmvilága. Harc a 67-es politika ellen a kormányzatban, intézményeiben, embereiben, céljaiban, eszközeiben egyaránt. Magyar hadsereg. Külön vám. Nemzeti bank. A NAP és A HIR zsurnalisztikai eszközei, forrásai a legfényesebbek. Tökéletes hirszolgálat.

A NAP

A NAP Ujságvállalat
esti lapja

Naponként 112,000 példány

A NAP előfizetési ára:

Egész évre	16 K. — fill.
Félévre	8 " — "
Negyedévre	4 " — "
Egy hónapra	1 " 40 "

A HIR

A NAP Ujságvállalat
reggeli lapja

Naponként 76,000 példány

A HIR előfizetési ára:

Egész évre	16 K. — fill.
Félévre	8 " — "
Negyedévre	4 " — "
Egy hónapra	1 " 40 "

Egy szám ára mindenütt 2 kr.

GÁSZNER BÉLA kir. közjegyző, Budapesten.

2576
1907 ügyszám.

Tanúsítvány.

Én Gászner Béla budapesti kir. közjegyző a fenti ügyszám alatt felvett jegyzőkönyv alapján tanúsítom, hogy a helyben megjelenő **A Nap** című politikai napilap folyó 1907. évi szeptember hó 15-iki IV. évfolyam 223. száma 1907. ezerkilencszázhet évi szeptember hó 14. tizennegyedikén **A Nap** című politikai napilapnak Budapesten VIII., Rökk Szilárd-utca 9. szám alatt levő nyomdai és kiadóhivatali helyiségeiben 2 dupla rotációs gépen 112,600, egyszáztizentötezhatszáz példányban jelenlétemben kinyomatott és ezen számú példányok részint vidékre, részint helyben elexpediáltattak.

Minek hitelül ezen tanúsítványt kiadom.

Kelt Budapesten, 1907. ezerkilencszázhet évi szeptember hó 14. tizennegyedik napján.

Gászner Béla

GÁSZNER BÉLA kir. közjegyző, Budapesten.

2577
1907 ügyszám.

Tanúsítvány.

Én Gászner Béla budapesti kir. közjegyző a fenti ügyszám alatt felvett jegyzőkönyv alapján tanúsítom, hogy a helyben megjelenő **A Hír** című politikai napilap folyó 1907. évi szeptember hó 15. tizenötödikén **A Hír** című politikai napilapnak Budapesten VIII., Rökk Szilárd-utca 9. szám alatt levő nyomdai és kiadói helyiségeiben két dupla rotációs gépen 76,400 hetvenhatezernégyszáz példányban jelenlétemben kinyomatott és ezen számú példányok részint vidékre, részint helyben elexpediáltattak.

Minek hitelül ezen tanúsítványt kiadom.

Kelt Budapesten, 1907. ezerkilencszázhet évi szeptember hó 15. tizenötödik napján.

Gászner Béla

Október 1-jén új előfizetés nyílik
A NAP-ra és A HIR-re
Velünk van a közönség. Mi a közönségért vagyunk.

Az Operában vége a vásárnak

Biróság elé kerül az ügynök

Nyilatkozik Krammer Teréz. Főntart mindent, sőt súlyos új részleteket mond. Nebenführer nevét említette Bárd. Azt is mondta: a provízió vele osztozni fog. Krammer rágalmazási pört indít. Kiderül minden. A panama vége

Nebenführer fegyelmet kér maga ellen

Bárd Mór színházi ügynök kínos ügyét, amely Krammer Teréz meghiusult operaházi szerződése kapcsán merült föl, ott végeztük tegnap, hogy a bajba jutott Bárd egy perid levelet irt Nebenführer Józsefnek, az Operaház gazdasági főnökének, amelyben részben bizalmat szavaz neki, részben kvalifikálhatatlan hangon hazugnak bélyegzi Krammer Terézt, aki reprodukálta Bárdnak egy kijelentését: hogy ő a kezében tartja az Operaház ügyeinek miniszteri intőzójét.

Az ügy, ahogy ez elképzelhető volt, nem érhetett véget Bárdnak ezzel a levelével. Ma újra nyilatkozik Krammer Teréz, a becsületben mélyen megbántott művésznő és annak kapcsán, hogy bejelenti a rágalmazási pör megindítását, újabb, az eddigieknél súlyosabb részleteket mond el arról, hogy milyen közléseket tett előtte Bárd, amikor a szerződése nyelbeütésén járdozott, — csekély huszezer koronás provízió kikötése mellett.

E részletek szerint Bárd, Krammer Teréz s a férje előtt meg is nevezte azt a miniszteri tisztviselőt, akit állítólag a kezében tart. Krammer Teréznek most már nincs oka, hogy tovább is diszkreációt tartson. Tehát: csakugyan Nebenführer József miniszteri tanácsos, az Operaház gazdasági főnöke volt az, akiről Bárd megnevezelten beszélt. És nemcsak mondta róla, hogy a kezében tartja, hanem egyenesen azt is, hogy a provízió vele osztozni fog, — ahogy ez alább részletesen is elolvasható.

Itt aztán már igazán megszűnik minden kedélyesség. Ezen már nem lehet simán átsiklani. Krammer Teréz rágalmazási pört indít, amelynek során ő is, meg a férje is meg fognak esküdni a művésznő minden állítása igazságára, — de ezzel távolról sincs elintézve még ez az ügy. Krammer Teréz csak a maga igazát és becsületét keresi. De meg kell keresnie súlyosan megtámadott becsületét Nebenführer Józsefnek is. Meg is teszi. Holnap reggel jelentést tesz A HIR közléseiről Mészáros Imre igazgatónak és kéri fogja maga ellen a fegyelmi vizsgálat megindítását. Egyben, — ha erre a följebbvalótól engedelmet kap, amire nézve nem lehet kétség — megindítja Bárd Mór ellen a törvényszéken az eljárást.

Szépen kavarodik tehát az affér. S az ember csak azon csodálkozik, hogy ki az, aki miatt ennyi tintának kell fogynia, nyilatkozatnak esnie, bírósági eljárásnak, a pörök egész sorának megindulnia. Bárd Mór ur, — szinte komikus ezt leírni. Egy teljesen közönséges kotta-kereskedő, aki nem fér a bőrében, aki eljár és intéz, aki potentátum, akitől szerződések, irók, művészek és színházigazgatók függenek, aki gazdasági főnököket a kezében tart és akivel miniszteri tisztviselők egyszerűen osztoznak a provízió, — szinte sok is már. Végezni kellett volna vele már régen és alaposan. Hát most el is végezzük.

Krammer Teréz nyilatkozata

Krammer Teréz asszony, az Operaház volt művésznője ma a következő levelet intézte A HIR szerkesztőségéhez:

Tisztelt Szerkesztő ur!

Nem szeretek nyilatkozni, nem szokásom. Most sem tenném, de A HIR-ben olvasom, hogy Bárd Mór ur Nebenführer József urhoz intézett levelében azt állítja rólam, hogy tudva valótlanul mondtam és az első betűtől az utolsóig hazudtam, a

mikor reprodukáltam Bárd urnak előttem és a férjem előtt tett ama kijelentését, hogy ő az állami színházak miniszteri intőzójét a kezében tartja. Ne várja tőlem senki, hogy nő létemre a tetten ért Bárd ur hangjának brutalitását hasonlóval viszonzzam. Mit várhatna egyebet az ember egy olyan ágenstől, aki letagadja világos kijelentéseit, amelyek igazságára én is, meg a férjem is bíróság előtt hajlandók vagyunk megesküdni. Nem csak hogy megtette Bárd ur a szóbanforgó kijelentést, de meg is nevezte az illető miniszteri tisztviselőt. Nebenführer József miniszteri számtanácsos ez, az Operaház gazdasági főnöke. Bárd szerint, Nebenführer nem csak a kezében van, de — állítása szerint — vele egyenesen osztozkodni fog. Erre teljes esküt tehetünk. Bárd ur állításainak hitelességét nem az én dolgom kutatni. Tessék ezt másnak elvégezni.

Egyébként Bárd ur ellen minősíthetetlen levele miatt ügyvédem, Korács Jenő doktor úján megindítottam a rágalmazási pört; — ebben majd minden bizonyítható lesz. Fogok is élni ezzel a jogommal.

Kiváló tisztelettel

V. Krammer Teréz.

Beszéljünk az osztozkodásról!

Krammer Teréz levelének megdöbbentő közlései nyomán A HIR munkatársa fölkereste a művésznőt, és megkérte, nyilatkozzék részletesebben arról a beszélgetésről, amelynek során Bárd az Operaház gazdasági főnökének nevét említette és főként, hogy mint beszélt a vele való osztozkodásról. Krammer Teréz asszony a következő fölvilágosítással szolgált:

— Augusztus 20-adika körül történt, — a dátumra bizony most hirtelenében nem emlékszem pontosan, — hogy az urammal bementünk Bárd Mórnak a Kossuth Lajos-utcában lévő üzletébe. Hátul az üzletben, Bárd irodájában voltunk s ott az ügynök azt a levelet diktálta nekem, amelyet az Operaház igazgatójához intéztem s amelyben kijelentem, hogy Bárdra ruházom a nevemben való tárgyalás jogát. E levél megírása után folyt le a szóbanforgó diskurzus és pedig a következőképp:

— Megállapodtunk Bárdal a províziója felől: öt százalékot kap a teljes összeg után, vagyis huszezer koronát. Mikor ezzel is meg voltunk, az ügynök így szólt hozzám: *Legyen nyugodt, nagyságos asszonyom, ezt a dolgot én rendbehozom. Erre számíthat. Ez föltétlenül bizonyos.* — Az uram erre megkérdezte: hát mi alapon ígéri ezt ilyen biztosra? — Felelte Bárd: *Képzeltetik, hogy meg vannak a szükséges embereim!* — Az uram erre összedörzsölte a két ujját, ahogyan a pénzt szokás jelezni és így szólt: *Ah, hát bizonyosan ezzel intézi el.* — Ehhez már semmi köze, — mondta Bárd, — ez már az én dolgom. *Nem lehetek én sem szükkeblő, amikor én is keresek!* — És értésünkre adta, — a szavakra pontosan már nem emlékszem, — hogy a provízióból másnak is juttat. Ezt az uram kétségbevitte. Bárd erre így szólt: *Egészen nyugodtan lehetnek; Ne-*

benführer, aki a nagyságos asszony követeléseit mindig ellenezte, most nem fog szólni egy szót sem a szerződés ellen. Ellenkezőleg, mellette lesz. Én a kezemben tartom őt. Vele osztozom.

— Így beszélt Bárd. Nebenführert mondta, osztozkodást mondott, azt mondta: a kezében tartja. Erre én is, az uram is, készek vagyunk bíró előtt megesküdni. Én nem akartam, hogy mindez kipattanjon. Bárd mai levele után azonban megszűnik minden, amit eddig respektálandónak tartottam. Védekezni akarok és fogok is. *És bizonyítani is!*

Nebenführer vizsgálatot kér!

Az Operaház gazdasági főnöke természetesen nem hagyja annyiban Bárd Mór súlyos vádjait. Már reggel fölkereste Mészáros Imrét igazgatói irodájában és hivatalos formában jelentette neki Krammer Teréznek A HIR-ben közzétett kijelentéseit. Együttal átadta neki Bárdnak hozzáintézett levelét, amelyben valótlanoknak mondja Krammer Teréz kijelentéseit és bizalmi nyilatkozatát állít ki Nebenführer Józsefnek. Mészáros igazgató magához vette a levelet, tudomásul vette a gazdasági főnök előadását, de minden intézkedést egyelőre fenntartott.

Ez történt reggel. Este A HIR munkatársa közölte a gazdasági főnökkel Krammer Teréz mai nyilatkozatát és újabb kijelentéseit és megkérte Nebenführert, nyilatkozzék ezekre vonatkozólag is

— Most már, hogy Krammer Teréz nyíltan megmondja nevemet és kijelenti azt is, hogy Bárd előtte a velem való osztozkodásról beszélt, a lehető legerélyesebben lépek föl. Határtalan a fölháborodásom. Holnap korán reggel jelentkezem Mészáros Imre igazgatónál és fegyelmi vizsgálatot kérek magam ellen. Együttal engedelmet kérek arra, hogy törvény elé terelhessem a dolgot. Hivatalos személy hivatalos szerepléséről lévén szó, lehet, hogy a becsületsértési pört hivatalból indítják meg. Ha ez nem következik be, a pört a magam jószántából indítom meg. Én most már nem is védekezem. A pör majd mindent tisztázni fog.

Krammer szerződése

Mi is azt mondjuk, amit a gazdasági főnök: — Ugy van, a pör majd mindent tisztázni fog. Tisztázni fogja Bárd Mór minden csuf üzérkedését, apró, kétirányu hütlenségeit, s ezekkel egyetemben súlyos hazudozásait és rágalmaid is. A törvényszék majd ítél. S aminek utána kell következnie, az automaticce fog bekövetkezni. A magyar színházi élet föllélegezve bucsut mondhat az ő rosszul sáfárkodó, veszedelmes ágensének.

Mindent elintéz majd a törvényszéki tárgyalás, csak egyetlenegy pont van, amely azután is nyitott maradna: Krammer Teréz szerződése. Az a faktum, hogy Bárd Mór tetten éretett, nem változtat azon a tényen, hogy az Operaház Krammer Terézben elveszti egyik legelső erősségét, — a művésznő elszereződött idegenbe. De most, hogy a lábatlankodó ágens lelélezva áll a világ előtt, épp arról van szó, hogy hátha mégis meg lehetne változtatni Krammer Teréz elhatározását, vele újabb tárgyalásokat kezdeni, s a végén rábírní, hogy mégis csak maradjon nálunk. A mi hitünk szerint ez pusztán jóindulat dolga. Tudjuk, hogy az Operaház viszonyai ma olyanok, hogy Krammer távozása szinte pótolhatatlan veszteséget jelent. Bizonyos, hogy az ő új szerződése körül hibák történtek; de ezek a hibák abszolúte nem jóvátehetőek. Ugy véljük, hogy az Operaházat, amelynek műsorán komoly fönnakadást és zavart okoz Krammer Teréz elmenése, s amelynek égő szüksége van a művésznő jelenlétére, semmi sem akadályozza, hogy a megszakadt tárgyalásokat vele újra elkezdje és eredményesen be is fejezze.

Magyar pénz Kölnben

100.000 korona a kölni múzeumnak

Magyar ember, Temesváry István
a szamosújvári gimnázium
igazgatója ajándékozta

Egész Erdély megdöbbenéssel tárgyalja Temesváry Istvánnak a szamosújvári gimnázium igazgatójának feltűnő esekedését. Az igazgató ur eddigi munkáiról és magyargyűlöletéről nem volt érdemes tudomást venni, a legfrissebb ügy azonban méltó arra, hogy Apponyi Albert is összehajoljon a kezét csudálatában. Az eset részleteit a következőkben jelenti *A Hír* kolozsvári tudósítója:

Temesváry István dr. főgimnáziumi tanár egyike Szamosújvár legvagyonosabb embereinek. Ezelőtt pap volt, de mintegy tizenöt év előtt mérész fordulatot ért a reverendát és professzor lett. Egyetlen szenvedélye a régiség és pénzügyi-és volt. Mind a két szakmában olyan kiváló sikerrel dolgozott, hogy ma már több ezeret magán-muzeuma és tekintélyes vagyona van. Temesváry azonban szenvedélyes utazó is. Nyaranta fölkeresi a külföldi képtárakat és múzeumokat, megcsodálja azok ritkaságait, hazajövet aztán előadást tart diákjainak arról, hogy milyen más világ van a külföldön. Aztán *leszólja és leszólja az illető dolgokat*, a Nemzeti Múzeumot, a Szépművészeti Múzeumot, Akadémiai könyvtárt, a kolozsvári múzeumot, mert neki van pénze, tehete. Ilyen módon oktatja Temesváry növendékeit, köze pedig kijelenti:

— *Hátha fáj a foguk a magyaroknak az én múzeumomra, abból ugyan nem esznek. A németeknek hagyományozom, halálom után mindenem az övék lesz. Punktum.*

Érdemes azt is tudni még, hogy ez a professor, aki ilyen tréfás módon sajnálja le saját országát kulturáját, maga is vérbeli magyar ember. De ez melléke eszttal.

Nemrégben Temesváry gondolt aztán egyet és a szerint esekedett. Maga mellé vette *Todorin* Endre szamosújvári könyvkereskedőt és *Kapitán* Márton gör. kath. lelkészt s ment velük egyenesen *Schilling* Ottó szamosújvári közjegyző irodájába — végrendeletet. Előadta, hogy hagyományozni kíván vagyonáról s magával hozta testamentumának azt a két pontját, melyet szövegét felvételre kíván. Ez a két pont így hangzik.

1. *A tulajdonomban lévő múzeumommal és gyűjteményemmel Köln város múzeumának hagyományozom azzal az óhajattal, hogy külön terebben, Temesváry-szoba cím alatt gondozza és a fenntartására szükséges kiadásokat e célra hagyományozott összegből fedezze.*

2. *Tizenhátezer forintot hagyományozok egy Szent János kápolna építésére báneim bocsánatáért, a fennmaradó összeg pedig a kölni városi múzeum pénztárát illesse.*

Végrendeletének többi pontjai családi jellegű rendelkezéseket tartalmaznak, de amióta a két főpontot a kitűnő professor hiteles okiratba foglaltatta, mindenféle eldicskedett, hogy most már egészen nyugodtnak érzi magát.

Történt aztán pár hét előtt, hogy a Szamosújvárott államségélyt felállított megyei múzeum igazgatói tisztségével Szalay Imre és Fejérváry László nemzeti múzeumi igazgatók ajánlatára őt nevezték ki. Temesváry elfogadta a tisztséget, de egy szóval sem említette, hogy ő már rég eljegyezte magát a kölni múzeumnak. Mikor a kinevezés híre Kolozsvárra is eljutott, az ottani tudós körök nagy meglepetéssel vették a befejezett tény tudomásul. És ezt tárgyalják most különféle kommentárok kíséretében napok óta. Furesának mondják, hogy olyan tisztviselő, aki az államtól húzza a fizetését, előkelő állami tisztséget tölt be és öreg napjaira az állam nyugdíjával akar gondnélküli éveket tölteni, szabad idejében a kölni múzeumot lelkesedik. S még

furesábbnak találják, hogy az ilyen bagó hozzáfűrésül még muzeumi igazgatónak is kéne szólni s ő reá bízzák a speciális magyar kulturáértékek gondozását. De mindhiába beszélnek a kolozsváriak, Temesváry szilárdan megmarad akarata mellett s azt mondja:

— Múzeumomat és vagyonomat a németeknek hagyományoztam, mert ők megérdemlik. Punktum.

Tatán még sem itt végződik a dolog. A közoktatásügyi miniszteriumnak gondoskodni kell arról, hogy olyan ember, aki uton-utófélen leicsinyli a magyar tudományt, a magyar műveltséget, ne legyen a magyar állam kegydíjasa. Menjén Kölnbe!

TÖRVÉNY ELŐTT

Faragják a bitófát

Akasztás lesz Máramarosban

A petrovai rablőgyilkosok halálos ítéletét ma helyben hagyta a Kuria. Eszerint kettős akasztás lesz Máramarosban. Ebből az alkalomból mozgalmat indítanak a halálbüntetés eltörlése végett

Amint előre látható volt, a Kuria ma a máramarosszigeti kettős halálos ítéletet jóváhagyta. A megtorló igazság teteles törvényei írott betűinek elég van téve ezzel az ítélettel, de hogy helyese-e, szabad-e ily középkori büntetési-móddal sújtani a főbűnösöket, erről sokat vitakoznak ma még a világon. A magyar jogtudósok is sokat vitakoztak már e téma fölött. Foglalkoztak a kérdéssel már az előző kormányok is, de azért a barbár halálbüntetés még ma is előkelő szerepet foglal el a magyar jogudatában. A külföldi államok legnagyobb része, így Olaszország, Hollandia, Portugália, Románia és Svájc egyes kantonjai már rég eltörlték a halálbüntetést.

A jelen esetről szólva, tény az, hogy a petrovai gyilkosok rémes kegyetlenséggel hajtották végre véres tettüket. Két embernek okozták halálát s e bűn elrettentő megtorlást kíván. A megtorlás pedig szörnyűséges lefolyású lesz.

A hőhárlegények nehéz tölgyfaducokát ásnak a földbe s ácsolják a bitófát. Reggel hat óra. Négy szuronyos fogházor két támolygó rabot vezet ki az udvarra. Jön az ügyész és tizenhat süriren teleirt ivról felolvassa nekik szóról-szóra az ítéletet. Ezek a percek a legkinosabbak. A halálra szánt embereknek, golyó van a gyomrukban s az ügyész paragrafusokra oktatja ki őket. Egyszerű hőhárlegények nekiesnek az egyiknek s a másiknak szemeláttára a bitófa alá hurokadják. A nyakába hurkot akasztanak, felhúzzák. A horgó ember szájából tájtékzó hab tör elő, teste kék, zöld lesz. Ezután a másikat veszik elő s azt ugyanígy halálra kinnözzák. A borzalmas aktust a fogház kápolnájának harangkongása fejezi be.

Igy büntet a modern igazságszolgáltatás. Most készül az új büntető novella. Ezzel egyidejűleg mozgalom is készül, hogy ezt a brutális és barbár büntetésnemet kiküszöböljék belőle.

Ember-ember hátán tolongott ma a Kuria folyosóján. Sok ember jött el Máramarostól is, hogy ez őket különösen érdeklő ítélet meghallgassák. Fél kettőkor a tömeg egy részét beeresztik a terebe. Sebestyén kuriai bíró tanácselnök ezután kihirdeti, hogy a Kuria az összes benyújtott semmisségi panaszokat elutasította. E szerint Husz Ábrahám és Mihálka János kötél általi halálra, Peri Léb és Peri Fisl tiz-tiz évi fegyházra, Filipcsuk János hat évi és Bilaskó Vaszilij öt évi fegyházra vannak jogerősen elítelve. Az ítélethirdetés után a bíróság kegyelmi tanácsa alakult át. E zárt és titkos tanácskozás eredményétől függ, hogy kegyelemre terjesztike fel a halálra ítélteteket a királyhoz.

A budai szellemi dráma. Pár héttel ezelőtt megható szellemi dráma játszódtott le Budán a Bors-utcában. Róhrböck József orvostan hallgató és Baranyai Dúdás Mariska színésznő

közös akarattal halálnak szánták magukat. Róhrböck befecskenedett a leány karjába tizenöt gramm dionint, amitől az meg is halt. A fiatal ember pedig magára lőtt, de életveszélyes sérüléseiből felgyógyult. Róhrböcköt letartóztatták s megindították ellene az eljárást. Dr. Lázár Ernő vizsgálóbíró, miután az enyhítő körülmények miatt Róhrböckre nem vár súlyos büntetés, a fiatal embert ma szabadlábra helyezte.

A Beteg a sikkasztó. A maglódi-uti gyűjtőfogházban súlyos betegen fekszik a rabkórházban Dóbróssy Jenő, a belvárosi takarékpénztár két évi börtönre elítelt sikkasztója. Védője dr. Balogh N. Imre nemrég egy beadványban arra kérte az igazságügyminisztert, hogy tekintettel a fogoly súlyos betegségére, engedje meg, hogy Dóbróssy félbeszakthassa büntetését. A miniszter felhívására dr. Neuwirth fogházorvos ma az engedély megadását javasolta. Így tehát a rab néhány nap múlva hazamehet falujába meggyógyulni, hogy újra ülhesse.

Az elsikkasztott életbiztosítás. Tanka István vállalkozó 1904. évben nagyobb vállalkozásba akart fogni. Schwarz Frigyes kereskedő megígérte neki, hogy szerez részére huszezer koronás kölcsönt, ha előbb ilyen összeg erejéig életbiztosítást köt. Tanka e célból átadott Schwarznak egy kétezer koronás váltót, amelyre Schwarz ráhamisította Tanka István nevét is. Ezenkívül kicsalt Tanka társától Krupka Kálmántól, kilencszázhatvan koronát s ezt a pénzt is a váltó árával együtt elsikkasztotta. A becsapott emberek panaszára sikkasztás és magánokirathamisítás büntette miatt vád alá helyezték Schwarzot, akinek ügyét ma tárgyalta volna a törvényszék. Miután a tanak nagy része nem jelent meg, a bíróság dr. Tarján Mihály védő indítványára elnapolta a tárgyalást.

Egy liter tej 28 fillér

Budapestet némi enyhe gunnyal az ország szívének nevezik és így tanítják a földrajzi könyvekben is. Nos, ennek a szívnek a verése egyre gyöngül, egyszer kihül, megdermed, mint a deliriosus betegé. Mi történik itt? Mint a jégeső, úgy hullnak a városra a korbácsütések, dülnek a szálkák, ősi cégek hullnak a piacon, mint a legyek forró, nyári délelőttön, mindenki remeg, ma ez megy csödbe, holnap ki következik? A szövetkezetek válsága a fix fizetésből élő központosítást nyomorította meg, a lakászsorak, az élelmiszerek drágasága pedig hajtja őket hosszú sorban a rablóbankokba, amelyek a félmeztelekre vetköztetett szerencsétlenekről leszedik a legduszkrebb ruháikat is.

Minden nap újra suhog a korbács és nyomában kiserked a vérünk. Ma a tejnyagkereskedők határozták el, hogy október elsejétől emelik a tej árát. A kenyér és a tej, a két legfontosabb táplálószer, ma olyan drága, mint a Gerbeaud-sütemény; ezen a télen ezek és ezek fognak éhezni. Mivel indokolják? Mellékes. Erre mindig találnak hazugságokat, szemérmetlen és becstelen hazugságokat. A kiszagadók drágábban adják! Holnap mást eszelenek ki. Mindegy. A véresen fontos az, hogy a tej drágább lesz. Eddig a tejnyagkereskedők huszonegy fillérért adták a tejet a kiskereskedőknek; most huszonöt-huszonhat fillérért adják. A közönség pedig huszonnyolc-harminc fillérért jut október elsejétől egy liter tejhez. Már a gyermekeket is megfojtják itt az általános pénztelenség kiaknázó uzsorások. Mindennek emelik az árát. Művészet a megélhetés Budapesten. Fiumében pedig Cunard-hajók horgonyoznak. Már fűtik a kazánokat. Fűtyülnek a hajók és vizsik Amerikába a kivándorlókat.

A LÓBÖRZÉRŐL

Őszi versenyek

— Második nap. —

Ma volt az őszi lóversenyek második napja. Itt adjuk a versenyek részletes eredményét, amelyből kitűnik, hogy egyedül a negyedik futamban Álnok és az ötödikben Most hoztak nagyobb meglepetést. A verseny különben rendezen folyt le. Mindenki veszített, akinek nyerni kellett volna és mindenki nyert, aki veszthetett volna.

I. Gödöllői-díj, Togo (Pretzner) walkowben első.

II. Államdíj, Kara Mustafa (Taral) első, Toast (Janek) második, Meglió (Krouzil) harmadik. Totalizátor: 10: 14.

III. Őszi kisérleti verseny, Rentier (Krouzil) első, Grey Tick (Janek) második, Nicht doch (Miles) harmadik. Totalizátor: 10: 30. Helyre: 20: 40, 67.

IV. Nursery-handicap. Álnok (Pretzner) első, Menotte (Janek) második, Julietta (Miles) harmadik. Totalizátor: 10: 103. Helyre: 20: 47, 46, 59.

V. Kétévesek eladóversenye. Most (Tausz) első, Remény (Juhász) második, Windsbraut (Seller) harmadik. Totalizátor: 10: 79. Helyre: 20: 46, 61, 32.

VI. Eladóverseny. Jeannette (Krouzil) első, Barbarossa II. (Paul) második, Nemes (Janek) harmadik. Totalizátor: 10: 71. Helyre: 20: 53, 34.

KÖZGAZDASÁG

A budapesti gabonatözsde

I. Hészárú-üzlet

Tartott áron elkelt 20.000 mm. buza. Rozs tartott. Zab, tengeri nem változott. Árpá tartott.

Bladatolt:

Buza. Tiszavidéki: 900 mm. 78.5 k. 22.70 K., 100 mm. 78 k. 22.50 K., 400 mm. 78 k. 22.85 K., 1000 mm. 78 k. 22.85 K., 100 mm. 78 k. 22.55 K., 100 mm. 77.3 22.70 K., 100 mm. 77 k. 22.60 K., 300 mm. 77 k. 22.75 K., 350 mm. 77 k. 22.65 K., 100 mm. 76.5 k. 22.40 K., 100 mm. 76 k. 22.60 K., 100 mm. 76 k. 22.40 K., 500 mm. 72.5 k. 20.40 K., üszkös.

Budai: 500 mm. 77.5 k. 22.10 K.

Pestvidéki: 150 mm. 78 k. 22.50 K., 200 mm. 78 k. 22.60 K., 500 mm. 78 k. 22.80 K., 200 mm. 77.5 k. 22.60 K., 100 mm. 77.5 k. 22.40 K., 150 mm. 77.5 k. 22.55 K., sárga, 100 mm. 77.5 k. 22.50 K., sárga, 250 mm. 77 k. 22.45 K., 150 mm. 77 k. 21.50 K., üszkös, 200 mm. 76.8 k. 22.50 K., sárga, 100 mm. 76.3 k. 21.10 K., üszkös, 500 mm. 76 k. 22.50 K., 100 mm. 76 k. 22.40 K., 100 mm. 75.5 k. 22.20 K.

Mind három hónapra.

Rozs: 500 mm. 19.— K., 100 mm. 19.— K., 100 mm. 18.70 K., 100 mm. 18.65 K.

Árpa: 200 mm. 15.60 K., 500 mm. 15.50 K., 500 mm. 15.40 K., 300 mm. 15.40 K., 100 mm. 15.30 K.

Tengeri: 1000 mm. 13.60 K.

Zab: 150 mm. 16.20 K., 100 mm. 16.15 K., 150 mm. 15.95 K.

Készpénzfizetés mellett.

Hivatalos jegyzés

Buza	Mélys.	Ára 100 kgr.	Mélys.	Ára 100 kgr.
Tiszavidéki (új)	75	21.45 — 21.95	79	22.50 — 22.90
"	76	21.85 — 22.25	80	22.70 — 23.10
"	77	22.05 — 22.55	81	— — — —
"	78	22.80 — 22.80	—	— — — —
Fejérmegyei (új)	75	— — — —	79	22.30 — 22.70
"	76	21.75 — 22.15	80	— — — —
"	77	21.85 — 22.25	81	— — — —
"	78	22.10 — 22.60	—	— — — —
Pestvidéki (új)	75	21.45 — 21.95	79	22.40 — 22.80
"	76	21.85 — 22.25	80	— — — —
"	77	22.15 — 22.55	81	— — — —
"	78	22.20 — 22.80	82	— — — —
Bácskai új	75	— — — —	—	— — — —
"	76	22.20 — 22.70	—	— — — —
"	77	22.30 — 22.80	—	— — — —
"	78	22.40 — 23.—	—	— — — —
Rozs	elsőrendű új	— — — —	19.—	19.—20
"	középmérsékű új	— — — —	18.85	18.95
Árpa	takarmány, elsőrendű	— — — —	15.35	15.75
"	takarmány, másodrendű	— — — —	15.25	15.55
Zab	elsőrendű	— — — —	16.30	16.40
"	középmérsékű	— — — —	16.10	16.40
Tengeri magyar	— — — —	— — — —	13.50	13.70
Repece	káposztarepece	— — — —	— — — —	— — — —

II. Határidő-üzlet.

Iránzata változatlan.

Kötések. Az üzlet folyamán a következő kötések

Kötések	22.10—22.36—22.24	23.46—23.62—23.52	19.18—19.42—19.36	20.40—20.56—20.57	15.74—15.86—15.78	16.72—16.76—	13.58—13.64—13.58
Októberi buza (1907)	22.10—22.36—22.24						
Áprilisi buza (1908)	23.46—23.62—23.52						
Októberi rozs	19.18—19.42—19.36						
Áprilisi rozs (1908)	20.40—20.56—20.57						
Októberi zab	15.74—15.86—15.78						
Áprilisi zab (1908)	16.72—16.76—						
Májusi tengeri (1908)	13.58—13.64—13.58						
Szeptemberi tengeri	— — — —						

Déli 1 órákor zárulnak.

Októberi buza (1907)	22.24—22.26
Áprilisi buza (1908)	23.52—23.54
Októberi rozs (1907)	19.36—19.38
Áprilisi rozs (1908)	20.52—20.54
Októberi zab (1907)	15.78—15.80
Áprilisi zab (1908)	— — — —
Májusi tengeri (1908)	13.58—13.60
Szeptemberi tengeri (1907)	— — — —

Gabonaforgalom

	1907. szeptember 25-től	szeptember 26-ig.	Erkezeti	Elszállított
Buza	28983	406	28983	406
Rozs	2723	161	2723	161
Árpa	5632	4861	5632	4861
Zab	2743	3874	2743	3874
Tengeri	100	353	100	353
Liszt	200	16474	200	16474
Korpa	407	1898	407	1898

Délutáni határidő-üzlet:

4 1/2 órákor a következők voltak a záró árfolyamok:

Októberi buza (1907)	22.18
Áprilisi buza (1908)	23.48
Októberi rozs (1907)	19.22
Októberi zab (1907)	20.46
Szeptemberi tengeri (1907)	15.68
Áprilisi rozs (1908)	16.64
Májusi tengeri (1908)	13.54

A budapesti értéktözsde

Szilárd külföldi jelentések alapján a mai tözsde iránzata szilárd volt. Berlin osztrák hitelintézeti részvényeket vásárolt emelkedő árfolyam mellett, ami aztán a többi papír árfolyamára is kedvező hatással volt. Gyengék csak jelzálogbank-részvények voltak helyi eladásokra. A helyi piac és a járadékpiac tartott, de üzletelen s mai ultimo ellátás negyed százalékkal magasabb kamatláb mellett nyert gyors és sima elintézés. Az ellátásra került papírmennyiség nem volt nagyobb, mint a legutóbbi prolongációnál.

Értéktözsde:

Szilárd megnyitás után némileg gyengült.

Köttettek:

Osztrák hitelrészvény 640.50—641.75. Magyar hitelrészvény 745.75—747.75. Magyar lezártoló- és pénzváltó-bank 471.50—472.—. Rimamurányi vasművek 542.50—543.—. Osztrák-magyar államvasut 658.50—659.—. Déli vasut 154.—154.50. Hazai bank 275.50.

Déli tözsde:

Szilárd berlini jelentésekre szilárdult.

Köttettek:

Osztrák hitelrészvény 641.—643.25. Magyar hitelrészvény 747.25—748.75. Magyar lezártoló- és pénzváltó bank 470.75—472.—. Magyar jelzálogbank 436.50—437.—. Rimamurányi vasművek 543.50—544.—. Közüti vasut 528.—. Városi vasut 274.50—275.—. Osztrák-magyar államvasut 658.50—659.—. Déli vasut 155.—155.50. Koronajáradék határidőre 93.—. Első magyar iparbank 367.—. Keresk. részvény 594.—. Nasitzi Tannin 424.—425.—.

Utótözsde délután 4 órákor

Forgalom élénk.

Köttettek:

Osztrák hitelrészvény 642.50—643.—. Magyar hitelrészvény 748.—748.75. Magyar lezártoló- és pénzváltóbank 472.—. Magyar jelzálogbank 434.—. Osztrák-magyar államvasut 659.—. Rimamurányi vasművek 543.50.

Zárlat

Osztrák hitelrészvény 642.50. Magyar hitelrészvény 748.25. Osztrák-magyar államvasut 659.—. Rimamurányi vasművek 543.50.

Bécsi értéktözsde

Bécs, szeptember 26. 4 1/2% papír járadék 96.40 4% oszt. arany jár. 115.35. 1860. sorsjegy 148.75. Osztr. hitelsorsjegy 440.—. Angol osztr. bankrészv. 298.50. Bécsi Bankverein 531.—. Osztr.-magy. bank 17.95. Déli vasut 153.50. Duna gőzh. társ. 1024.—. Dohány részv. 423.—. Cs. k. arany (vert) 11.34. Német bank váltók 117.45. 4 1/2% ezüst jár. 96.40.—. Osztr. koronajáradék 96.50. 1864. sorsjegy 241.—. Osztr. hitelint. részv. 642.25. Union-Bank 536.58. Osztr. Länderbank 424.—. Osztr. m. áll. vasut 658.75. Elbe-völgyi vasut 427.—. Alpési részv. 615.95. 20 frankos 19.17. Londoni váltóár 240.20. Lipótkohó 427.—. Török-sorsjegyek 188.40.

Bécs, szeptember 26. 4% arany-járadék 119.30. Tiszai és szeg. köles. sorsj. 143.—. Magy. hitel. részv. 748.—. M. lez. és váltó részv. 470.—. Rimamurányi 542.75. M. cukoripar —.—. Adria hajózási r.t. 402.—. Magyar koronajáradék 92.50. 4% magy. földterem. kötv. —.—. M. nyer.k. sorsjegy 158.—. Kassa-Oderb. v. részv. —.—. M. keresk. bank 33.20. M. Jelzálogbank 434.—.

A VILLAMOS

REGÉNY

A HIR számára írta:

BRÓDY SÁNDOR

(Idegen nyelvre átültetni tilos) — (25)

A levél csak ebből a pár szóból állott: „Úra érdekében jelenjen meg holnap három és fél órákor Svarcz Izabella asszonyságnál. Valaki ott önnök be fog mutatkozni.”

A villamosnénak még a multból — ha akarta, ha nem — volt annyi ösztöne és gyakorlata, hogy a nő nevére azonnal megérezte a foglalkozását. Elhatározta, hogy nem, semmi esetre sem megy el hozzá, de három órákor már utban volt és pont fél-négykor belépett az alkalomszerző asszony lakásába. Nem volt itt, ennél még soha, de a rendes lakás, a rendes szag, még a cseléd, aki az ajtót kinyitotta, ugyanaz az agyonhajszolt, rut parasztleány. Ah, otthon volt ismét! Hanem most a feje szédült, a lába ingott alatta és hebegve kérdezte: mit akarnak tőle?

— Egy ur várja, tessén bemenni!

Az asszony belépett a belső szobába, a hol a falnak támaszkodva állott a pénzes öreg ur. Téli kabát volt rajta és cilinderek kalap. Az volt, ő volt, csak még magasabb, soványabb és félcímesebb.

— Maga az! kiáltotta el magát Éva-Zsófia. Ha tudtam volna, hogy maga . . .

Visszaforodott, el akart menni. Az ember rátette a kezét a kilincsre:

— Igy tartja meg a szavát?

— Igy.

— Kegyelmesebb lehetne hozzám.

— Maga hagyhatna engem élni. Mit akar? Mit akar az uramtól? Vigyázzon magára. Azzal ne kezdjen. A z m é g m e g ö l i m a g á t. Mit kerestél nála az elmúlt éjszaka?

— Nem voltam nála. Nem is tudom ki. A nevét sem tudom. Hogy jövök hozzá?

— Maga nála volt. Én sem értem, hogy jön hozzá? Beszélni akar neki? Beszélhet, nem hiszi el. Tettem én valamit? Nem mindent maga tett? Erővel dobta nyakamba a pénzt. Ha nem akart, nem adott volna . . .

A milliomos nagy gyönyörűséggel hallgatta az asszony nekivadult, következtelen beszédét. De még jobban gyönyörködött magában a személyben. Éva a gyerek után, az egészséges életben, a természetes fejlődésben még szebb lett. Most volt csak igazi tüze a szemének, teli frissesége a szájának. Nagyszerű nősténysége most volt teljes, a levegő illatos és forró lett körülötte.

— Nem erről van szó, — mondá a villamos az ajtóban állva csendesen, — arról van szó, hogy az ura — nekem mondták, nekem vannak némi összeköttetésem a villamosnál — agyondolgozza magát. Mit ér vele, ha van egy szerető fiatal ura, de az meghal?! Ér vele valamit? Már hallottam, hogy ezek a munkásnék agyondolgoztatják az uraikat. De maga valami jobb, nem munkásné . . . Meg kell gondolni ezt a dolgot.

Nappal szolgálatban van, éjjel a műhelyben. Hajnalkor — bocsánat — maga nem engedni aludni. Vagy hagyja? Mikor alszik az?

— Bizza csak rá! mondá Éva haragos göggel és kinyitotta az ajtót, hogy induljon. Valaki kívülről becsukta kulcsal.

— Hohó! — szólott Éva, — ezt nem. Kiáltok, rendőrséget hívok és nem bánom, akármilyen történik.

A milliomos kivette a tárcáját. De csakhamar visszatette és kezdetben könyörgő, majd erőteljes hangon szólott:

— Legyen irántam irgalmas. Nem hiszi, emberek azt el sem képzelhetik, mennyit szenvedek maga miatt azóta, hogy nem enged a közelébe. Ez legyen az én életem koporsója, ezért dolgoztam én, hogy végül, végül valaki, egy nő, letaposson a cugos cipője sarkával? Maga engem letapos . . . Már arra is gondoltam: vagy ön halna meg, vagy én halnék meg. Vagy mind a ketten. Akkor nyugodnék. De élni és élni nem tudni . . .

— Nem szeretem a vagyonomat, a nagy vagyonomat, ami van. A gyerekeimet, mert azok is vannak. Nem szeretek enni, nem szeretek aludni . . .

Az asszony csodálkozva nézett a rút öregre és az nem is volt a szenvedély e pillanatában olyan öreg és rút. Nem énekelte ez most a szavakat; a titkos szenvedély páthoszt és szárnyat adott a szavainak. Éva elfeledkezett magáról egy pillanatra. De egy pillanat múlva magához tért, összeborzadt.

(Folytatása holnap.)

SZINHÁZAK

Péntek, 1907. szeptember 27-én.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Zárva.

MAGYAR SZINHÁZ

A vig özvegy.
Operett 3 felvonásban.
Kezdete 7 1/2 órákor.

VIGSZINHÁZ.

Nincs olvámolni valója?
Böhöz 3 felvonásban.
Kezdete fél 8 órákor

KIRÁLY SZINHÁZ.

A vig Nibelungok
Operett 3 felvonásban.
Kezdete 1/2 8 órákor.

Városligeti nyári színház.

Az anyós.
Vígjáték 3 felvonásban.
Kezdete 1/2 8 órákor.

NEMZETI SZINHÁZ.

Fátum

Társadalmi színjáték 3 felvonásban.
Kezdete 7 órákor.

URANIA SZINHÁZ.

A tenger.

Kezdete 7 1/2 órákor.

Fővárosi Nyári Színház.

A tizenhétévesek.

Kezdete 7 1/2 órákor.

APOLLO-SZINHÁZ.

Telefon 68-39.

A bécsi himnuszjárdány hatása Budapesten.
(Az Apolló-Színház fölvétele.)

A furfangos özvegy.
Kacagató életkép a Telegy-térről. (Az Apolló-Színház fölvétele.)

A rabló menyasszonya. — A kis gépa. — Az új fűszeres tanonc. — A vig bohócok.

Raffles, a mi kedvelő beörö.
(Szenzációs angol bűnügyi történet.)

Kezdete fél 6 órákor.

FOLIES CAPRICE

Igazgatók: LEITNER és KELETI Róvay-utca 18. Rendező: ROTT SÁNDOR
UJDONSÁG! Az előadás kezdete fél 9 órákor. UJDONSÁG!
Ma és mindennap 9 1/2 órákor. Ujdonság!

Biztos diagnózis

bohózati írta: Cagliostro.
Végül 11 órákor!! Szenzáció!!
„Die lästige Wittwe“

Bohózati 1 felvonásban. Írta: SATYR.
Továbbá: Trebitsch Sándor és Baura Emil urak új szülő számaikkal.

Nappali pénztár délelőtt 9-11-ig és délután 3-6-ig.
Az I. emeleti CASINO DE PARIS megnyílt. Kezdete fél 12 órákor, többek közt a 7 híres Postillonok, valamint angol és francia különlegességek fellépte.

WILDE OSZKAR

De Profundis

művét magyar nyelven I korona beküldése ellenében bérmentve küldi:
Adorján István könyvkereskedése, Budapest VII. ker., Erzsébet-körút 16.

Ma este

NYÁRI RUDI

és teljes zenekarának budapesti fellépése az
Aréna-kávéházban
Aréna-ut és Damjanich-utca sarak.
Hamburger Adolf

Urak!

200 tételkát és felöltő zalogházból kiváltva, ugyszintén valódi gyapjuszövetekből is mérték után potom árért készítünk ruhákat

a legujabb divat szerint. FÉRFISZABÓ ÜZLET

Akácfa-utca 52. szám.
Alkalmi ruhák kölcsönbe adtnak.

Vendéglősök Naptára.

III. évf. Kiadja a „Fogadó“ szerkesztőség
BUDAPEST, VIII., RÁKÓCZI-UT 13. szám.

A vendéglős-iparágához tartozó: fogadás, vendéglős, kávé és koresmárosoknak ez a fontos kézi-könyve, a szakbavágó közleményeken, naptári és szépirodalmi részen kívül tartalmazni fogja: a ber és al-mérési törvényeknek, a községi (városi) és pénzügyi hatóságokhoz intézendő engedély-beadványoknak, valamint a p.-miniszterhez intézendő föllebbezesek és kervevények üsmertetését, továbbá a „jó magyar konyha“ ételének készitési módját. A „Vendéglősök Naptára“ megjelenése és szétküldése december 25-én történik. Ára: 3 korona. Megrendelhető a „Fogadó“ kiadó-hivatalában, Budapest, VIII., Rákóczi-ut 13.

DR. HÖNIG IZSÓ

Elektrotherapiai és Röntgen-Intézete. Elektromágneses gyógyítás.

Budapest, IV., Károly-körút 24. szám, I. em. Lift.

Gyógytényezők:
Elektromágneses gyógyítás.
Röntgen-sugarakkal való kezelés.
Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).
Kék fényvel való kezelés.
Villamos hő- és fényfürdők.
Villamos massage.
Galván, Farad- és Franklin árammal való kezelés.
Villamos és szénasavas fürdők.

Főbb javallatok:
Általános idegesség (neurasthenia, hystéria).
Álmatlanság.
Hidések (Paralysis).
Idegfájdalmak (Neuralgiák, Ischias).
Szívbetegségek.
Köszvény és csusz (Rheuma, izületi és csontbajok).
Székrekedés.
Anyagosere bajok (elhízás).
Bőrbajok, hajbetegségek (hajhullás, kopaszság, bőrvizketeg).
Aranyeres csomók.

Rendelés d. e. 3-11-ig, d. u. 2-6-ig.
Kezelés egész napon át. Kívánatra prospektus.

1902. 1903. 1904. évben 16 első díjjal kitüntetve.

KALLAI LAJOS motorgyára

BUDAPEST, VI., Gyár-utca 28. szám.
(Régi házszám VI., Gyár-utca 50. szám.)
Teljes jótállás kitűnő esélyesért!

Kallai Lajos-féle hírneves villamos benzín- és kőolajmotorkészítők, melyek gép és nélkül bárki által könnyen üzemben tarthatók, legjobban ajánlhatók.

GŐZGÉPEK BECSÉKELTETNEK
Ezen motorok több 100 példányban kitűnően működnek az ország minden részében. Többek között: Kozma József Kadarkut, Somogy megye. Tóth Péter bagói főbírók, Csantavér, B. E. m. G. Biró József főbírók, Czegléd, Pest megye. Olcsó árak részlete. Árjegyzék ingyen.

18 forinttól mérték után készitjük a legegységű férfi-öltönyt, tételkát, felöltőt francia-, angol- és hazai szövetekből. 28 forinttól szalon, Férő József, frakk- és szakett-öltönyt a legújabb korp- vagy himalaja-szövetekből. Budapesti évi lakóknak kedvezményes évi részletekre is. 4 öltöny készpénz rendelésnél szabásunkat nagy mintagyűjteményvel vidékre is küldjük.

GROSSMANN B. és TÁRSA Budapest, Nagydíófa-u. 3.

Rum és Likörök

készitése házilag!!
100%-230% megtakarítás!
fillér 80 fillér

egy adag koncentrált jamaika rum kivonat, vagy az alább felsorolt likörkivonatok bármelyike, melyek segítségével 1 1/2-2 liter igen finom rumot, vagy 2 1/2-3 liter igen finom likört készitethetünk. Használati utasítás minden üveghez. — Alasch, Anisette, Benedictiner, Chartreuse, Császárkörte, Curacao, Cseresznyelikör, Diólikör, Podomorta, Kakao, Kávé (Crème de Moca), Köményes, Meggylikör, Marasquin, Rosztopsin, Vanília, Waldmeister, Őszli és sárga barack stb. Conc. jamaika rum-kivonat és Cognackivonat

1 kor. beküldése ellenében bérmentve küldök egy adag bármilyen likör vagy rumkivonatot próbára. Főraktár:

Majthényi Béla

arany kereszt drogéria és illatszertár
Budapest, IX. ker., Várház-körút 15.

Dupla villanydelejes kereszt vagy csillag.

R. B. 86967. sz. Gyógyit és felüdit jótállás mellett: köszvény, reuma, asthma (nehéz lélegzés), álmatlanság, fűzűgés, nehéz hallás, epilepsia, idegesség, étvágytalanság, sápkor, fogfájás, migrén, fehértífusz, influenza, valamint minden idegbetegségnél. Azon beteg, aki 86967. sz. készitőmet által lefeljebb 45 nap alatt meg nem gyógyul, annak visszakapja a pénzt. Anol már semmi sem használt, ott kérem az én készitőmet megkísérletni; meg vagyok győződve készitőmet biztos hatásáról.

EGY KIS RÉSZÜLÉK 6 K | EGY NAGY RÉSZÜLÉK 8 K
könnyebb betegségeknek alkalmas: kalmáandó. ... idült betegségeknek alkalmas: mazandó. ...
A központi elárusítóhely sétküld utánvételt vagy előleges fizetéssel a bel- és külföld részére.

MÜLLER ALBERT

Budapest, V/20. ker., Vadász-utca 34. szám.

Vértés-féle sóborszesz Minden házban szükséges

Esténként

azért használják épp úgy az uri házakban, mint a szegény házakban oly nagy előszeretettel az

Alföldi fehér kereszt

sóborszeszt

a hü Házibarátot,

mert aki egész nap dolgozik, jön-megy, kifáradt, testilag és szellemileg megvan erőltetve, annak okvetlen szükséges, hogy lefekvéskor jól bemasszírozza magát az

Alföldi fehér kereszt

sóborszeszszel

Mert erősíti és edzi a testet.
Mert erősíti és edzi a csontokat.
Mert erősíti és edzi az inakat.
Mert erősíti és edzi az ereket.
Mert a bedörzsölés által a véredények mozgásba jönnek, miáltal fehrissül az egész szervezet.
Mert a nyomott kedélyhangulatra nagyon kellemesen hat.
Mert az általános gyengeséget rögtön megszünteti.
Mert a has masszírozása által a széklet teljesen rendbe jön.
Mert bágyadság a homlok bedörzsölése által végképen elmúlik.
Aki egész nap az asztal mellett ülnek, görnyednek, dolgoznak, olvasnak, irnak: rendszeren hátfájásuk van, ezeknek megfizethetetlen egy jó bedörzsölés a valódi

Alföldi fehér kereszt sóborszeszszel

a hü Házibaráttal, mely csodaszer a fájdalmat már a masszírozás alatt szünteti meg. Legendák szólnak eme

Házibarátról.

Ne mulassza el egyetlen sóborszesz-vevő sem a most megjelent

Barack - Híradót

meghozatni, hol bőven nyilatkozik a

Házibarát.

Az Alföldi fehér kereszt sóborszesz egyedüli gyártója:

Első Alföldi Cognacgyár

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG KECSKEMÉTEN.

Ő osászári és királyi fensége József főherceg kamarai szállítója.

Kapható mindenütt!

Postán utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után.

ÁRAK:

1/1 üveg	1/2 üveg	1/4 üveg	12/1 üveg	12/2 üveg	12/4 üveg
K 2.-	K 1.-	K -50	K 16.-	K 10.-	K 5.-

Főraktár:

Lederer „Magyar király“ gyógytára V., Marokkai-utca 2.

